Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 184 (6. 973) 1989 йил 12 август, шанба Баҳоси 3 тийин

Эртага — Қурувчилар куни

Ер остида бир кун

Репортаж

ОДАТДАГИ иш сменаси бошланди. Бошларига каска кийиб олган метросозлар темир зинапоялар орқали пастга тушиб, узун ерости йўли бўйлаб юриб бормоқдалар. Тепадан трамвайнинг тарақ-туруқи, ичкарида ҳаво алмаштирадиган мосламанинг шовқини эшитилади.

— Учинчи смена яхши ишлабди. Кўрсаткич доскасида 105 фоиз деб кўрсатилибди, — деди Николай Дальников.

— Цемент келтиришибди, энди иш юришади, — деди кимдир.

— «Тошбақа полвон» юриб турса, мўлжалдаги ишни бажаришга улгурамиз.

— «Тошбақа»ку юради, сенинг насосларинг пиқиллаб қолмаса бўлди, — деди норғул йигит шеригига.

Ҳамма кулиб юборди. Ҳамкасблар ана шундай ҳазил-мутойиба билан гурунглашиб, лаҳм кавланаётган жойга етиб келдилар.

Ҳар ким ўз постини эгаллади. Моторлар ҳаракатга келди. «Тошбақа» деганлари худди ўша жониворга ўхшаб ҳаракат қиладиган блок ётқизадиган машина экан. Машинанинг олди томонида 3—4 чоғли киши ишларкан. Бири автомат чўкичлар ёрдамида тупроқни ўйиб боряпти. 2 киши эса тупроқни лентага узатади. Тупроқ лентадан кичкина вагончаларга тўкилади. Блок ётқизса бўладиган кенгликдаги жой очилгач, бир хил қалинликда цементли қоришма тўкилади. Сўнгра металл блок ёпиштирилади. У маҳкамлангандан сўнг иш яна аввалидан бошланади.

Владимир Иванович бошлиқ коллектив учун метро йўли қуриш янги касб эмас. Уларнинг кўпчилиги пойтахтимизда ер ости темир йўли қуришда қатнашган. «Халқлар дўстлиги», «Пахтакор», «Горький» ва «Навоий» станциялари оралиқ йўлларини тиклашда иштирок этганлар. Иш жараёнидаги юмушлар таниш бўлгани учун ҳам уларни бажаришда қийинчилик сезилмаяпти.

— Бир сменада 1 метр жойни қазиб, ўрнатиб бўлишимиз керак, — деди биз билан суҳбатда В. И. Шильников. — Гоҳида уддалаяпмиз. Гоҳида эса нормани ҳам уддалай олмаяпмиз.

Эшитган одамга бир метр жойни қазиш нима бўлибди, деган гап. Ўша бир метр жойдан 25 куб метр тупроқ кавланиб олиб ташланади. Блокларни ҳалқа қилиш учун 10 таси бир-бирига маҳкамланади. Иш жараёнида қўлланилаётган электр поездчага темир из ётқизилади... Хуллас 10 кишилик коллективнинг смена нормаси. Вақтни бой бермай ҳаракат қилишса, норма бажарилади.

Звенода 10 киши меҳнат қилади. Улар 8 миллатнинг вакиллари. Ўзбек, рус, украин, яҳудий, уйғур, татар, молдаван... Бир оила бўлиб, бирлашиб аҳил меҳнат қиляптилар. Пудрат асосида ишлаб, қувончли натижаларга эришиляпти. Участкада бир неча хил юмуш бажарилади. Пудратчилар эса деярли ҳамма касбни эгаллашган. Бирор киши дам олишга кетса ёки бирор сабаб билан ўрни бўш қолса, қолганлари ишни давом эттиравери шади.

...Бирдан ишни тўхтатишга тўғри келди. Сабаби ер остидан сув сизиб, тупроқ қазиш қийинлашди. Албатта лойни кавлаш осон эмас. Яна бир томони сувда туриб ишлаб бўлмайди.

— Тошкентнинг ер ости лиқ тўла сув эканми-а, — деди В. И. Шильников сув насосининг «ичаги»ни судраркан.

— Қайси шахтада ишламай сув сизиб чиқиб ишнинг белига тепади.

Насос ҳаракатга келиб, сувни тортиб тепага чиқара бошлади. Тадбиркор метросозлар ер ости йўлларининг маълум жойларида сув тортадиган насослар ўрнатишган. Керак бўлганда юргизиб, сизот сувлари ташқарига чиқариб ташланади. Маълум бўлишича, бу звено ишлаётган 17-шахтада, янги «Чорсу» ва «Тинчлик» станцияларининг оралиғида, айниқса кўп сизот сувлари чиқяпти.

— Бу ҳам ҳеч нарса эмас, — деди меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича инженер А. И. Левиев, — ер остидан ўтган кабеллар, водопровод, иссиқлик трассалари дуч келиб қолса, иш анча тўхтаб қолади.

— Илгарироқ огоҳлантириб, иложини қилса бўлмайдими?

— Албатта бўлади, биз шундоқ ҳам қазиш ишлари бошланмасдан мутасадди ташкилотларни огоҳлантириб, имкони бўлса бошқа йўл орқали олиб ўтиш ёки бирор чорасини кўришни таъкидлаганмиз. Бироқ ҳамма ташкилотлар ўз вақтида бажармаяптилар.

Мотор сув тортарди. Ишчилар эса бекор туришмасди. Сув босган ерда юришга қийналмаслик учун тахталардан йўл қуришди. Блоклардан 5—6 тасини деворга ёпиш учун тайёрлашди.

Бу орада геодезистлар ҳам етиб келдилар.

— Бизнинг вазифамиз йўлнинг тўғри боришини назорат қилиш, — деди қорачадан келган йигит ўзини Тоҳир Маликов деб таништириб. — Ер ости йўлини қазишдан кўра уни тўғри рисоладагидек олиб бориш қийин. Шунинг учун ишнинг боришини тез-тез назорат қилиб борамиз. Бизнинг кўрсатмага асосан лаҳм кавланади.

Нам ҳаво, заҳ ерда ишлаш осон эмас. Бироқ, меҳнатга иштиёқ умумманфаат йўлидаги мақсад баракали меҳнат қилишга, ҳар қандай қийинчиликларни енгишга ундайди. Звенода Ю. Даникер, А. Круглов, Д. Слуцкий, Р. Резепов, Н. Дальников ва бошқа илғорлар меҳнат қилишади. Ишда ҳамкор, оғир кунларда ҳамдард, бир-бирига дилбандлик звенонинг муваффақиятини таъминламоқда.

Ниҳоят, иш сменаси тугади. Ишчилар бироз чарчаган кўринадилар, лекин руҳлари кўтаринки, бугунги меҳнатдан қаноат ҳосил қилиб, уйларига одимладилар. Улар ўзларининг касб байрамлари — Қурувчилар кунини ёруғ юз билан кутиб олганларидан мамнун эдилар.

С. ШАМСИДДИНОВ.

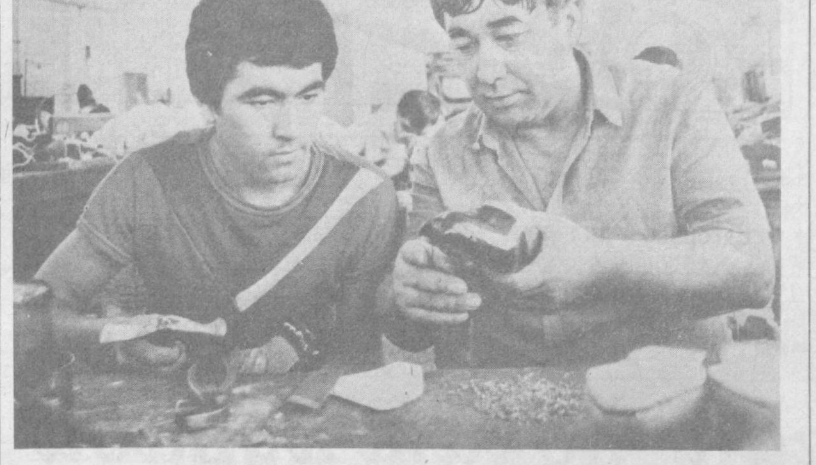

Тошкентдаги «Шарқ» кўн-пойафзал ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнат қилаётган Тоҳир Жалилов ва унинг шогирди Адҳам Умаровларнинг мақсади битта: халқимиз дидига мос пойабзаллар ишлаб чиқаришдир. Бунинг учун эса касб сирларини пухта ўрганиб олиш керак. Бунда мураббийлик муҳим роль ўйнайди.

Т. Каримов сурати.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси «Гражданларнинг пахта ишлари юзасидан ҳукм қилинган қариндош-уруғларига нисбатан суд ҳукмларини қайта кўриб чиқиш тўғрисидаги ёзма ва оғзаки мурожаатлари ҳақида» қарор қабул қилди.

Қарорда, жумладан, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига сўнгги вақтда меҳнаткашлардан жуда кўп ариза ва хатлар келаётганлиги, уларда судларнинг пахта ишлари юзасидан ҳукм қилинган қариндош-уруғларига нисбатан чиқарилган суд ҳукмларини қайта кўриб чиқиш ва уларни афв этиш тўғрисидаги илтимослар қатъий айтилмоқда.

Шу масала юзасидан июль-август ойларидагина 300 дан ортиқ киши Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг қабулида бўлди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси буни ҳисобга олиб, ана шу масалаларни кўриб чиқишни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумига топширишни мақсадга мувофиқ деб топди, у ерда пахтачиликдаги кўзбўямачилик ва қўшиб ёзишлар билан боғлиқ барча ишлар юзасидан гражданлардан тушган аризалар ва уларнинг оғзаки илтимосларини кўриб чиқиш учун махсус комиссия тузилган. Комиссия иши натижалари уч ой муддатда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг мажлисида кўриб чиқилади.

Абитуриент—89

Синов давом этади

—Ҳозир техникумимизда бўлган киши талаба бўлиш истагида бу ерга келган йигит-қизларнинг ҳаяжонига шерик бўлиши шубҳасиз. Давлат имтиҳонлари ниҳоясига етди. Абитуриентлар қабул шартларига кўра жиддий синовдан ўтдилар. Очиғини айтганда, бу йилги қабулга йил бошиданоқ қаттиқ тайёргарлик кўрдик. Ҳар бир абитуриент орасидан чинакамига талаба бўлишга лойиқ йигит-қизларни аниқлаб олишга ёрдам берувчи барча ташкилий ишлар амалга оширилди. Энг муҳими эса қабул икки тур бўйича ўтказилди.

Авваллари ҳамма ерда бўлгани каби ҳужжатларни тўла қабул қилиб олганимиздан кейингина давлат имтиҳони бошланар эди. Бу йил янгиликка қўл урдик. Абитуриентларни синовдан ўтказишни 15 июлданоқ бошлаб юбордик. Бу бизга қабул комиссиясининг ишларини анча енгиллаштириш имконини берди. Қолаверса, 140 нафар йигит-қиз биринчи тур натижаларига кўра техникумимиз ўқувчиси бўлишга ўзининг муносиб эканлигини кўрсатди. Кейинги тур бўйича ҳозир 200 нафардан ошиқ ёшларнинг билимини синаб кўрдик. 1 августдан бошлаб 10-синф маълумотига эга бўлганлар ўзбек тили ва адабиётидан иншо, 8-синф ҳажмида мактабни тугаллаганлар эса диктант ёздилар. Ундан муваффақиятли ўтганлар математикадан ўз омадларини синаб кўришди.

Кундузги бўлимга бу йил жами 270 ўқувчини қабул қилдик. Улар ўқув юртимиздаги бухгалтерия ҳисоби, назорат ва хўжалик фаолияти анализи, халқ хўжалиги тармоқларида экономика ва планлаштириш ихтисосликлари бўйича мутахассис бўлиб етишадилар.

Республикамиздаги колхоз ва совхозлар билан яқиндан ҳамкорлик қилиш ҳам бизга яхши ёрдам бермоқда. Ўқитувчиларимизнинг кўпчилиги ишлаб чиқариш практикаларига раҳбарлик қилган даврларда, махсус командировкаларда бўлишган чоғларида хўжаликларда кенг тушунтириш ишларини олиб боришганди. Ҳамкорлик қирраларини яна ҳам кенгайтиришга ҳаракат қилган эдилар. Натижада ўқув юртимиз билан хўжаликлар ўртасида шартномалар ишлаб чиқишга эришилди. Бу туфайли имтиҳон арафасида 200 дан ортиқ колхоз-совхоздан кадр тайёрлаб бериш юзасидан муҳим буюртма олдик. Уларнинг 150 таси бўлажак кадрларни хўжалик йўлланмаси билан ўқитишга рози эканлигини билдирган. Шундай йўлланма билан имтиҳондан муваффақиятли ўтганлар икки йиллик ўқиш даврида ўз яшаш жойидан стипендия билан мунтазам таъминланади. Умуман, бу йил биз шундай имтиёзга эга бўлганларнинг 90 фоизини техникумимизга қабул қилдик.

Ўқув юртимиз 1957 йилдан бери фаолият кўрсатиб келмоқда. Уни ҳозиргача 12 минг нафардан зиёд йигит-қиз битириб чиқди. Малакали кадрлар тайёрлаш учун бизда барча зарур шароитлар етарли. Дарслар кабинет системаси асосида олиб борилади. Ўқув хоналарининг ҳаммаси замонавий анжомлар билан таъминланган. Қолаверса, ҳали ҳеч бир институт ёки техникумда қўлланилмаган ўзига хос тажрибамиз ҳам йўқ эмас. Биз кадрлар тайёрлаш сифатини ошириш учун барча зарур ишларни қилмоқдамиз. Назарий билим билан амалий тажрибани мустаҳкамлаяпмиз. Бунга ҳафтанинг белгиланган соатларида ўқув-бухгалтерия кабинетларида олиб бориладиган машғулот ёрдам бераяпти.

Т. ЙЎЛДОШЕВ,
Тошкент ҳисоб-бухгалтерея техникуми директори, иқтисод фанлари номзоди.

Бирдарлашган шаҳарлар дўстлиги

Тошкент—Сиэтл

⊙ Тошкентда май ойининг охирларида СССР ва АҚШ бирдарлашган шаҳарларининг биринчи учрашуви муваффақиятли ўтди. Қарийб 50 га яқин шаҳарларнинг вакиллари Ўзбекистон пойтахтига ташриф буюргани тасодифий эмас — Тошкент ва Сиэтлни бирдарлашган шаҳарлар дўстлигининг намунаси деб ҳисоблашади. Мана, навбатдаги учрашув ҳам бўлди, бу сафар Сиэтлда планетамиз бирдарлашган шаҳарларининг конференцияси ўтди. Биз ана шу конференцияда совет делегациясига раҳбарлик қилган Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси Ҳ. Ҳ. ҒУЛОМОВдан редакциянинг саволларига жавоб беришни илтимос қилдик.

— Ҳамидулла Ҳабибуллаевич, Сиэтлдаги учрашув қандай ўтди, унда қайси масалалар муҳокама қилинди?

— Тошкентдаги конференциядагидек турли масалалар муҳокама қилинди. Бунда 1200 киши иштирок этди. Менинг назаримда бу конференция ишини мураккаблаштириб юборди. Сиэтлга кўпгина бирдарлашган шаҳарларнинг вакиллари ташриф буюрди. Бизнинг делегациямиз сафида Хабаровск, Одесса, Тошкент шаҳарлари ижроия комитетларининг, дўстлик жамиятининг раҳбарлари бор эди. 100 нафарга яқин аъзоси бўлган Исроил делегацияси энг кўп сонли делегация бўлди.

Экология, медицина хизмати, тинч-тотув яшаш муаммолари муҳокама қилинди.

— Делегациямизни қандай қабул қилишди?

— Яхши қабул қилишди. Биз ошкора суҳбатлашиш имконига эга бўлдик, кенг доирадаги масалаларни муҳокама қилдик. Масалан, Сиэтл мэри Чарльз Ройер билан алоқаларни ва ҳамкорликни кенгайтириш ҳақида, бу борадаги дастлабки амалий қадамлар ҳақида гаплашдик.

Ҳар икки буюк давлат раҳбарлари жаҳонга тинч-тотув яшаш умидини бахш этишди. Бу, албатта, америкаликларнинг бизга нисбатан муносабатларида ижобий роль ўйнайди. Михаил Сергеевич Горбачевни ҳар бир америкалик яхши билади, уни муносабатларимиздаги ўзаро ишончга пойдевор қўйган етакчи деб аташади. Биз секцияларда сўзга чиқдик. Конференциянинг бир куни тўла-тўкис СССРга бағишланди. Иш муҳити яхши бўлди, Бизга нисбатан дўстона муносабатни ҳис этиб турдик. Америкаликлар бизда рўй бераётган барча воқеалардан хабардор. Улар «Время» программаси кўрсатувларининг обзорларини томоша қилишади, мазкур обзор инглиз тилида олиб борилади. Уларни қайта қуриш жараёни, кооперативлар ҳаракати, экология масалалари қизиқтиради. Муниципалитетнинг ҳисоби ҳам ана шундан далолат беради. Шаҳарни ривожлантиришга барча корхоналар ва фирмалар ўз улушларини қўшади. Масалан, йирик «Боинг» корхонаси ўтган йили 200 миллион доллар ўтказибди.

— Биз халқ дипломатияси ҳақида кўп гапирдик — бу ҳам Совет-Америка муносабатларини ривожлантиришда муҳим йўналишдир.

— СССР ва АҚШ ўртасидаги қарама-қаршилик юмшаганлиги натижасида ана шундай имкониятлар пайдо бўлди. Бу ҳар икки мамлакат гражданларига яқиндан алоқа қилиш йўлларини очиб беради. Тошкент ва Сиэтл халқ дипломатияси борасида муайян тажрибага эга, деб ҳисоблайман. Ўқувчилар ва студентлар, врачлар делегацияларини алмашиш шулар жумласидандир. Тинчлик боғини бунёд этган бир гуруҳ америкаликлар бизнинг ҳузуримизда бўлишди. Мазкур йўналишда яна бир қатор муаммоларни ҳал этиш керак, деб ҳисоблайман. Ҳужжатларни расмийлаштириш, валютасиз алмашувлар шулар жумласидандир. Халқ дипломатияси ўзининг ижобий ролини ўтамоқда, — биз бир-биримизни яхшироқ билаяпмиз, маданий алоқалар масалалари билан шуғулланиш имконига эгамиз.

— Сизни Тошкент мэри сифатида шаҳарни ривожлантиришнинг кўпгина муаммолари қизиқтирган бўлса керак? Сармоячилар билан ҳам учрашувлар бўлдими?

— Албатта. Биз америкаликлардан кўп нарсаларни ўрганишимиз мумкин. Муниципалитет ахлат муаммосини ҳал қилган — ахлатлар қоғоз халталарга жойланиб, маълум бир вақтда олиб кетилади. Унинг 10 15 фоизга яқини иккиламчи қайта ишлаш учун сараланади, қолган қисми кўмиб юборилади. Бунинг диққатга сазовор жиҳатлари бор, пухта ўйланса ҳамма шаҳарларда шундай қилса бўлади. Шу ўринда технологиядан ташқари мустаҳкам интизом керак бўлади.

Биз учрашган сармоячилар консерва ишлаб чиқаришни таклиф қилишяпти. Улар йирик корхоналар қурилишига қарши, шунинг учун айрим цехлар қурилиши ҳақида гапиришаяпти. Шахсан мен лицензия, технология ускуналарини сотиб олишнинг тарафдориман. Бундан буён биз зарур маҳсулотларни сотиб олмай, уни ўзимиз ишлаб чиқаришимиз лозим. Шу ойда шаҳримизга ишбилармон америкаликлар олма ва помидорни қайта ишлайдиган цехлар қурилиши ҳақидаги масалани ҳал этиш учун ташриф буюришади. Бизда бунинг учун имкониятлар бор — маҳсулотлар мўл, айтайлик, уни қайта ишлашнинг янги технологияси эса ҳар икки томонга фойда келтириши мумкин.

Ноширлар билан учрашув ҳам қизиқарли ўтди.

— Шаҳар қандай қурилган ва қандай қурилаяпти? Муниципалитетнинг фирмалар ва корхоналар билан ўзаро алоқаси қандай?

— Сиэтл олти тепаликда жойлашган бўлиб. биноларнинг ҳаммаси кўп қаватли деб айтсак, хато бўлади. Асосан у 2—4 қаватли уйлардан ва виллалардан иборат. Ҳозир муниципалитет шаҳар ичида маъмурий бинолар қурилишини тақиқлаган, боғ зоналарига катта эътибор берилади — кичик-кичик яшил оролчалар экологияни яхшилайди. Бу ерда спортни яхши кўришади. Оммавийлиги жиҳатидан бейсбол ўйини биринчи ўринда туради. Ундан кейинги ўринларни гольф, америкача футбол, теннис эгаллайди. Сиэтлда транспорт кўп, аммо заҳарли чиқинди газлар деярлик йўқ. Бу тўғридан-тўғри бензиннинг, шаҳарда қатновчи техниканинг сифатига боғлиқ кўринади. Бу борада ҳам биз уларнинг тажрибаларини ўрганишимиз мумкин.

Америка фирмаларидан бири Тошкентда икки мустақил блокдан иборат 25 қаватли меҳмонхона қуради. Меҳмонхонани бунёд этиш шартлари бизни қаноатлантиради.

— Транспорт, хизмат кўрсатиш соҳаси ҳаммани қизиқтиради. Аммо негадир биз транспорт масаласи министрликни ташвишлантириши, хизмат кўрсатиш эса ҳали маиший хизматнинг бус-бутун соҳаси эмас, деб ҳисоблаймиз.

— Шуни таъкидламоқчиманки, Сиэтлнинг ижтимоий ривожланиши билан деярлик ҳамма амалий равишда ташвишланади. Масалан, 20 километр узунликдаги тезкор трамвай йўли қурилиши кўпгина мунозараларга сабаб бўлди, шаҳарда ортиқча шовқин бўлишини ҳеч ким ёқтирмайди. Аммо барча ижобий ва салбий томонлари тарозуга солингандан сўнг трамвай йўли бунёд этилди. Пўлат излар полиуретан тагликка ўрнатилди; бир сўз билан айтганда, барча ишлар омилкорлик билан бажарилди.

Сиэтлда ҳеч ким йўл ҳаракати қоидаларини бузмайди — бузилган тақдирда гапсўзсиз жарима тўлашга тўғри келади. Масалан, машина деразасидан ташлаб юборилган бир сигарета учун 100 доллар жарима солинади. Бу ҳақда шунинг учун гапираяпманки, фақат кескин чоралargина камчиликларга қарши курашиш имконини беради. Интизом, ўзаро ҳурмат ҳам муҳим омиллардир. Транспортда абонемент системаси жорий этилган. Куннинг истаган вақтига бир марта фойдаланиладиган талон сотиб олишингиз мумкин. Корхоналар, кооперативларнинг барча қўшимча даромадларига солиқ солинади. Назорат аппарати группаси ишлайди, уни чеклаб ўтиш мушкул.

— Ҳар икки шаҳар дўстлиги ўзининг ижобий самараларини бераяпти. Алоқалар, ҳамкорлик — буларнинг ҳаммаси муносабатларимизни мустаҳкамлаяптими?

— Шак-шубҳасиз. Сиэтлда деярли ҳамма бирдарлашган Тошкент ҳақида хабардор эканлиги қувонтиради. Кўп йиллик дўстлик бугунги кунги муносабатларимизга олиб келди, бу муносабатларни бизнинг ўзимиз йўлга қўйдик. Биз халқ дипломатияси ривожланиб бориши лозим, бу иложи борича кўпроқ турли тоифадаги совет кишилари америкаликлар ҳузурига бориши, улар эса бизнинг ҳузуримизга меҳмон бўлиб келишига имкон беради, деган хулосага келдик. Сиёсий дунёқараши ва динга эътиқоди турлича бўлишига қарамай биз одам эканлигимизни, энг муҳими тинчликда яшашни исташимизни, ана шу мақсад учун биргаликда курашаётганимизни тушуниш пайти келди.

Ўзбек тили факультети бўлган Вашингтон университетида бўлдим. Бизнинг тилимизни ўрганаётган америкаликлар билан суҳбат вақтида ўзбек тили сизга нима учун керак, деб сўрадим. Менга Тошкент Сиэтл билан бирдарлашган шаҳар; америкаликлар сизлар билан кўпроқ мулоқотда бўлишни исташади, шунинг учун ўзбек тилини ўрганишяпти, деб жавоб беришди. Университетда студентлар ва педагоглар ўртасидаги бевосита ҳамкорлик ҳақида, мутахассислар тайёрлаш ҳақида гапирилди.

— Ҳамидулла Ҳабибуллаевич, бир йилдан сўнг Сиэтлда иккинчи Яхши ният ўйинлари очилади. Сиэтл ана шу ўйинларга қандай тайёргарлик кўраяпти, биз ҳам фахрли меҳмон сифатида иштирок этамизми?

—1990 йилнинг 20 июлида реконструкция қилинганидан сўнг 70 минг томошабинни қабул қила оладиган «Хаски» стадионида Яхши ният ўйинларининг тантанали очилиш маросими бўлади. Унда 50 мамлакат иштирок этади. Одатдагидек ташкилотчилар томонидан талайгина маблағлар ажратилган. Аммо шуни ҳам таъкидлаш керакки, америкаликлар ҳам биз каби шанбаликларда бир неча соатлаб беғараз ишлаб беришяпти. Ишлаб топилган пул қарияларга, беморларга ёрдам беришга. экологияга сарфланяпти.

Тошкент учун истисно қилинади. Сиэтлга саёҳатчиларнинг кўп сонли делегацияси боради.

Суҳбатни Э. АДАЙКИНА ёзиб олди.

Футбол

⊙ КЕЧА Тошкентда биринчи лига кубоги учун ярим финал учрашувида ҳамшаҳарларимиз «Пахтакор» командаси Ставрополнинг «Динамо» клубини қабул қилди. Шуни эслатиб ўтиш керакки, бундай кубок ўйинлари эндигина иккинчи бор ўтказилмоқда. Тошкентлик футболчилар ана шу кубокнинг илк соҳиби бўлишганди.

Учрашув ниҳоятда қизиқарли ўтди. Ўйиннинг биринчи бўлимида меҳмонлар ҳисобни очишга муваффақ бўлишди. Танаффусдан сўнг майдон эгалари рақиблари дарвозасини тўрт марта аниқ нишонга олишди. Ўйин тугашига бир неча дақиқалар қолганда 11 метрлик жаримадан меҳмонлар тошкентликлар дарвозасини ишғол этишди. Шундай қилиб, пахтакорчилар мазкур учрашувда 4:2 ҳисобида ғалабага эришиб, финал мусобақасига йўлланма олишди. Финал учрашуви 21 октябрь куни ўтказилади.

Бугун — Физкультурачилар куни

Эпчиллик ва навқиронлик байрами

● Бугун эрта тонгданоқ шаҳримиздаги барча спорт комплекслари, стадионлар, турар жойлардаги майдончалар ҳар қачонгидан гавжумлашиб қолди. Бу жойларга қуйи физкультура коллективларидаги спортчилар, саломатлигини таъминлашга интилаётган ёшу кексалар ўзларининг анъанавий байрамларини кўтаринки руҳда ўтказиш учун йиғилганлар.

● ТОШКЕНТ шаҳар «Пахтакор» кўнгилли жисмоний тарбия ва спорт жамияти оммавий байрам шарафига районлардаги спорт комитетлари билан ҳамкорликда ранг-баранг тадбирлар программасини тузиб чиқди. Жумладан, Ленин район территориясига жойлашган Фурқат номидаги маданият ва истироҳат боғига корхона, ташкилот, муассасалардан таклиф этилган ишчи-хизматчилар ўртасида 1000, 1500, 2000 метрли кросс мусобақалари ўтказилмоқда. М. Горький номидаги болалар маданият ва истироҳат боғига келганлар эса бадиий гимнастика, «Ушу» хитой гимнастикаси усталари, шунингдек болалар боғчаларида тарбияланаётган кичкинтойлар иштирокида қизиқарли эстафеталарни томоша қилишлари мумкин.

● «ЭПАП» такси-мотор паркига қарашли саломатлик шаҳарчаси турли шиорлар билан безатилган. Майдон саранжом-саришта, ҳайдовчиларнинг чеҳрасида байрам кайфияти. Улар ўзлари ишлаётган колонналар шарафини ҳимоя қилиб, «мини-футбол», шахмат-шашка, волейбол бўйича беллашадилар.

● ҚЎЙЛИҚДАГИ турар жойларда яшаётган ўсмирлар бир неча йилдан бери «Гайдарчи» спорт клубига қатнашишаяпти. Жисмонан бақувват, соғлом бу ёшлар байрамга пухта тайёргарлик кўришди. Улар группаларга бўлиниб, самбо бўйича куч синашадилар. «Олимп» клубининг 300 нафарга яқин аъзоси штанга кўтаришда ўз маҳоратларини намойиш этишади.

● БУГУН «Тўқимачи» спорт комплексида Тошкент тўқимачилик комбинатига қарашли 12 та ётоқхонада яшаётган аёллар ўртасида волейбол бўйича комбинат кубоги ўйинлари ўтказилади. Корхона ишчилари шунингдек кураш, стол тенниси, тош кўтариш, сузиш ва бошқа мусобақаларда иштирок этишаяпти.

● «СТАРТ» соғломлаштириш комплексида 1971/75 йилларда туғилган ўсмирлар самбодан очиқ биринчиликда қатнашадилар. Тошкент область касаба союзлари кўнгилли жисмоний тарбия ва спорт жамиятининг кубоги учун «Пепсико» (Қибрай) ва «Калининчи» (Калинин район маркази) командалари куч синашишади. Бундан ташқари Чкалов номидаги авиация ишлаб чиқариш бирлашмасидаги цех, бўлимлар ўртасида спортнинг 11 тури бўйича беллашувлар бўлади. Айниқса «Нептун байрами» ва «Саломатлик куни» қизиқарли ўтиши кутилмоқда.

● ОКТЯБРЬ районидаги «Оқлон» маҳалласининг сўлим боғида миллий кураш ишқибозлари гиламга таклиф қилинадилар. «Марказ-13» кварталидаги спорт майдонида ҳам тадбирлар уюштирилган. Шу атрофда яшовчилар футбол, баскетбол, волейбол, теннис ўйнаб, кун бўйи кўнгилли ҳордиқ чиқаришади. Барча мусобақаларнинг ғолиблари эсдалик совғалари, спорт кийимлари, кўчма вимпеллар билан тақдирланадилар.

С. ШОДИЕВ.

Римма Гусманова Тошкент ўйинчоқлар фабрикасида ишлаётганидан мамнун. Бу ерда пайвандлаш сирларини пухта ўрганиб олди. Унинг қўлидан чиқаётган маҳсулотлар сифатли бўлмоқда.

Т. Каримов сурати.

«Ёшлар илмий маркази»

Яқинда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номли Шарқшунослик институти қошида «Ёшлар илмий маркази» иш бошлади. Илмий марказнинг мақсади эски қўлёзмалардан фойдаланиб китоб чиқариш. Китобларни компьютер ёрдамида эски ўзбек графикаси ҳамда янги ўзбек графикасини ёнма-ён қўйган ҳолда чиқариш мўлжалланган. Ҳар бир китоб бошланишида йирик тилшунос, тарихшунос мутахассисларнинг шарҳи бериб борилиши кўзда тутилган.

Бундан ташқари улар араб тили, эски ўзбек тили, форс ва бошқа тилларни ўргатиш бўйича курслар ташкил қилиш билан шуғулланишади. «Ёшлар илмий маркази»га шарқшунослик институтидан ташқари Тошкент Давлат университетининг шарқшунослик факультети студентлари, «Кибернетика» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси, иқтисод институти, археология институтининг ёш олимлари бирлашган. Энг асосий мақсад ёш, кучли мутахассислар тайёрлаш ва уларни илмий тадқиқот ишларига жалб этишдир.

Саломатлик сирлари

Эндокринология илмий текшириш институти қошида қанд диабети касаллиги билан оғриган беморлар учун курслар очилди. Бу курсларда беморлар ўз-ўзларини назорат этиш ва саломатликни муҳофаза қилиш сирларини ўрганадилар. Тажрибали шифокорлар касалликнинг бошланиш сабаблари, уларни даволаш, уйда қандай режимга риоя қилиш ва бошқалар ҳақида амалий ва ҳаётий машғулотлар олиб боришади. Натижада бундай курслар беморлар ва шифокорлар учун ҳам фойдали бўлаяпти.

Дония ЗОКИРОВА.

Шанба оқшомида

- Одамийлик—буюк хислат
- Ёдгорлик—дил эҳтироми
- Дилкашлар ҳамроҳ бўлганда
- Олам-олам қувонч

Қўлтиқ таёқли киши

Қатра

Қишлоқда Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлган жангчилар хотирасига ёдгорлик ўрнатилди-ю, Парпи отанинг ороми бузилди. Шундоқ ҳовлисининг этагида, уйининг айвонидан кўриниб турадиган бу хотиротни ҳар куни зиёрат қилмаса, кўнгли тўлмайдиган бўлиб қолди. Ёдгорликкача бўлган масофа «бир қадам» бўлса-да, бир оз йўли чапроқ. Ногирон одамга ана шу масофа ҳам тоғча бор. Парпи отанинг эса, ёдгорликни зиёрат қилиш зарур бўлса «етти қават осмон»га ҳам чиқадиган шашти бор. Нега бормасин? Нега чиқмасин? Ахир бу ёдгорлик она-Ватан ҳимоясига отланган ҳамқишлоқлари, акалари, укаларининг хотирасига ўрнатилган-ку! Биргина шу қишлоқнинг ўзидан уч минг киши Ватан урушига кетиб, уларнинг ярмидан кўпи қайтиб келмади. Улар орасида амакиси Саттор, тоғаси Қодирали, укаси Юсуфжонлар ҳам бор эди.

Отахон ёдгорлик пойига келганда, ўзини енгил сезади. Барибир ногиронликми, кексаликми чарчаб қолади. Бу гал ҳам худди шундай бўлди. Хиёбонга кириб келганда вужудини енгил тер босди. Бир оз нафас ростлаш мақсадида ҳар кунги қадрдон ўриндиғига ўтирди. Атрофга назар ташлар экан, хиёбонда байрам кайфиятини кўрди. Бугун хиёбон ҳар кунгидан ҳам гавжум. Чаман очилган гулларнинг уфуриб турган саси киши кайфиятига ўзгача ҳолат бағишлайди.

Парпи ота ўриндиққа ўрнашиброқ ўтириб, икки қўлтиқтаёғи устига урушдан эсдалик қолган мажруҳ оёғини ташлади. Кўрсаткич бармоғи йўқ, чап қўли билан сатин дўпписини олди, тўмтоқ бармоғли ўнг қўли билан қордек оппоқ, «кўпни кўрган» бошини силади. Тўмтоқ бармоқлари ўқ ялаб ўтган ерга тўхтаганда, кўз ўнги қоронғилашиб уруш даҳшатлари хаёлидан бир-бир ўта бошлади...

Ғалабага бугунги қувончли кунлар, тўкин дастурхонларга минг шукур келтирса арзийди. Буларнинг ҳаммасида ана шу ёдгорликда ҳоки бор кишиларнинг руҳи яшайди.

Парпи отанинг «дарди»га айланиб қолган бу ёдгорликни ёзёвонликлар Ватан учун жон фидо қилган оталари, акалари, укалари хотирасига ҳашар йўли билан бунёд этишган, Парпи ота ҳам унга бир ойлик нафақа пулини берган. Ўн беш метр баландликда қад ростлаган бу ёдгорликдан ўн беш ўғлон жангчи кийимида катта тош йўл бўйлаб қишлоққа кириб келаётган тасвирда берилган. Қора мармар тахталарга Ватан уруши ордени тасвири билан «1941—1945» рақамлари битилган. Кишилар меҳри бўлган мангу олов ёдгорлик пойида шуълаланиб турибди. Хиёбонга кириб келган киши жангчиларни кутиб олаётгандек, улар билан дийдор кўришадигандек бўлади. Шу боис бўлса керак, Парпи ота ҳам ҳар куни ёдгорликка талпинади.

Парпи отанинг хаёли яна бўлинди. Қўлтиқтаёқларига таяниб ёдгорлик пойига зиёратга борди. Бу ерга жуда кўплаб гуллар қўйилибди. Улар орасида бир дона қизил гул Парпи отанинг эътиборини тортди. Қўлтиқтаёғига таяниб уни қўлига олди. Янги келтирилибди. Ҳатто гулга қўнган шабнам ҳам қуримаган. Бу шабнам ардоқли фарзандларини, суюкли ёрларини Ватан ҳимоясига жўнатаётган ота-оналар, келинлар кўз ёшларига ўхшайди-я!..

Ҳа, ҳаётда нималар бўлмайди. Шабнамни ҳам кўз ёшига ўхшатишади. Балки бу шабнам ҳам табиатнинг гулга томган кўз ёшидир.

Кун кечга оғиб қолди. Кўкси жанговар ва шуҳрат нишонларига тўла қўлтиқтаёқли бир кишининг ёдгорлик хиёбонидан чиқиб келаётганига яна кўзим тушди. Бу ўша Парпи ота эди.

Абдураҳим МАДРАҲИМОВ,
Фарғона область Ленин комсомоли мукофоти лауреати, СССР Журналистлар уюшмасининг аъзоси.

Ҳур қизлар

«Буюк ипак йўли» бўйлаб июль ойи Республика ёш туристлар станциясидан қадимги Рус шаҳарларига уюштирилган экспедициямизнинг 35 қатнашчиси 5-сонли Тошкент — Москва «Ўзбекистон» поездида узоқ сафарга жўнашди. Ушбу поезд вагонларининг фақат ташқарисидангина эмас, балки ичкарисидан ҳам миллийлик уфуриб турганлиги кайфиятимизни янада кўтарди. Вагон пардаларидаги, стол дастурхонидаги «Хуш келибсиз» каби ёзувлар, доирага ўйнаётган раққоса суратлари каби миллийлик дарҳол йўловчи эътиборини ўзига тортади. Купеларга киришда буюк боболаримизнинг чеҳрасидан нур таралиб турган рангли суратларига қараб кўзингиз қувонади. Суратлар ёнига эса уларнинг ўлмас сўзларидан ўзбек ва рус тилларида айрим жумлалар келтирилган. Масалан: Абу Али ибн Синонинг «Ҳақиқатни очинглар, тўғри йўлдан юринглар», Алишер Навоийнинг «Одами эрсанг демагил одами, Оники йўқ халқ ғамидин ғами», Саъдий Шерозийнинг «Ўз элига вафо қилмаган киши, на севимли бўлур ва на донишманд» каби сўзларини ўқиб, шаҳарларимиздаги барча транспорт турларида ҳам шундай доно гаплар ёзиб қўйилишини орзу қиласиз.

Ҳар қандай хонадоннинг ҳақиқий безаги унинг бекаси бўлганидек, хориждан келтирилган бундай фирмали вагонларни ўзбек, тожик, қозоқ каби маҳаллий миллатлардан етишиб чиққан «проводник» қизлар бошқаришаётганлиги янада қувонарлидир.

Биз қадимги Рус шаҳарлари — Москва, Псков, Новгород, Ленинградда ўтказган кўп кунлик сафардан бой таассуротлар билан қайтишда яна тасодифан шу ҳур қизлар поездига чиққанимиздан жуда мамнун бўлдик. Улар ўқувчиларни Москва вокзалида қучоқ очиб, бамисоли эски қадрдонлардек, опалардек кутиб олишганидаёқ, гўёки ўзимизни жонажон республикамизда ҳис қилдик. Бир зумда сафар чарчоқларини унутган ўқувчиларга то Тошкентга етиб келишгунча яна меҳрибончилик қилишди. Атрофдаги табиат, шаҳарлар, саноат корхоналари, дарёлар ҳақида тушунтиришлар беришди.

Темир йўлда, узоқ ва завқли саёҳатда Москвага қатновчи «Ўзбекистон» қизлари Ўғилой Эшонова, Райҳона Есеркепова каби ҳур қизларга, қолаверса, халқимиз учун сидқидилдан хизмат қилаётган барча темирйўлчиларга республика ёш туристлари номидан ташаккур билдирамиз, уларга оилавий бахт, шарафли ишларида келгусида ҳам қувончли натижалар доимо ҳамроҳ бўлсин, деймиз.

Исмоил ОТАЖОНОВ,
Республика ёш туристлар станциясининг тўгарак раҳбари, СССР география жамиятининг аъзоси.

Ленин номли болалар маданият ва истироҳат боғи ҳамшаҳарларимизнинг кўнгилли дам олиш масканларидан бирига айланган.

СУРАТДА: дам олувчилар боғда. Р. Альбеков сурати.

«Совпластитал»: инсон омили биринчи ўринда

Меҳнат қилган роҳат кўради

Ҳамкорлик корхонасининг ассортиментлар залига кирган ҳар бир кишининг руҳи тетиклашиб, ажойиб яшил боққа киргандек ҳис қилади ўзини. Хонанинг остонасиданоқ ранг-баранг, кўзни қамаштирадиган чиннигул ва атиргуллар сизни қаршилайди. Хонанинг бир ён деворини фақатгина ана шундай гуллар, кўкатлар эгаллаган. Бир қарашда уларнинг сунъийлигига ишонгингиз келмайди. Лекин қўл билан ушлаб кўргач, сунъий гулларни шундай даражада ишлаб чиқараётганлар меҳнатига тасанно айтасиз. Одатда, бизда сунъий гулларни совға қилиб бўлмайди, деган нақл юради. Лекин мазкур корхонадаги гулларни кўрган одам бундай совға хонадонга йил давомида кўрк бериб туришига сира шубҳа қилмайди.

Бундан ташқари уй-рўзғорда ишлатиладиган ликопчалар, халтачалар, ванна комплектлари, «Турист» термаси, қўлбола қилиб ясалган ихчамгина термос, турли шаклларда ишланган соатлар киши кўзини қувонтиради. Эътибор берган бўлсангиз, сўнгги пайтларда музқаймоқ кафеларида аксарияти қизил рангдаги ўзига хос хусусиятга эга, бошқаларидан ажралиб турадиган ниҳоятда дид билан ишланган стул ва креслолар пайдо бўлди.

Умуман, биз тилга олаётган маҳсулотлар фақатгина ассортиментлар залидаги кўргазма бўлибгина қолмай, корхонанинг «Ганга» магазини ёнида жойлашган фирма магазинида сотилаётган кундалик моллар ҳамдир. Истаган одам ўзи ёқтирган нарсаларни шу ердан харид қилиб олиши мумкин.

Ҳамкорлик даромад манбаи

ИТАЛИЯЛИКЛАР мамлакатимизнинг ишбилармон ҳамкорларидан бири. Улар билан биргаликда ташкил этилган бу корхона келгусида кўпчилик талабига мос келувчи маҳсулотлар чиқара олиши, қолаверса, каттагина даромад манбаи бўлиши сир эмас эди, албатта.

Мазкур корхонани барпо этишга аввал ҳар икки мамлакат мутахассислари ўзларининг муносиб ҳиссасини қўшдилар. Чет эл фирмаларининг юқори унумли машиналари ўрнатилди. Маҳсулот ассортиментлари ишлаб чиқилди. Таъминот масалалари ҳам ҳар икки мамлакат орасида тенг тақсимланди. Корхона иш бошлаганига салкам йигирма йил бўляпти. Лекин сўнгги йиллар ичида ҳақиқий самарали натижаларга эришиб, оғизга тушди. Ҳамкорлик корхонаси фақатгина Совет Иттифоқи ва Италияга маҳсулот бериш билангина чекланиб қолмай, балки бошқа мамлакатларга ҳам ўз молларини тавсия этяпти. Йил сайин унинг қувватлари ўсиб боряпти. Коллектив шартноманинг асосий моддаларини кўздан кечирганимизда бунга яна бир бор ишонч ҳосил қилдик.

Иқтисодий ҳамкорлик намуналаридан ҳисобланган мазкур корхона фақатгина бу йилнинг ўзида 41436 минг сўмлик товар маҳсулотни ишлаб чиқаради. Уларнинг катта қисмини халқ истеъмоли моллари ташкил этади. Хонадон соҳибларига ана шундай моллардан 46386 минг сўмлигини етказиб бериш кўзда тутилган.

Маҳсулотларнинг айрим турлари махсус шартномаларга кўра чет элларга валюта ҳисобида экспорт қилинади. Валютага эга бўлиш эса бугунги кунда, айниқса хўжалик ҳисобида иш юритилаётган ва ўз-ўзини молиявий жиҳатдан таъминлаш масаласи кўндаланг бўлиб турган бир вақтда озмунча ютуқ эмас.

Шуни айтиб ўтиш керакки, корхона барча техник-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича, планнинг барча турларини бажариш бўйича қувончли натижаларга эришиб келяпти. Юқори иш кўрсаткичлари шунчаки рақам эмас, балки катта даромад фонди демакдир. Даромад фонди қанчалик юқори бўлса, ишчиларнинг моддий ва маънавий аҳволи шунчалик яхши бўлади. Қолаверса, моддий рағбатлантириш ҳозир коллективларда иш суръатлари ва сифатини янада ошириш имконини яратади.

Бу йилги режаларга кўра хўжалик фаолияти кўрсаткичларини яхшилаш натижасида 22549 минг сўмлик фойда олиб, у ишчиларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилашга, уларнинг даволаниши ва самарали ҳордиқ чиқаришига сарфланади.

Корхонада цехлар ва бўлимлар орасидаги меҳнат рақобати баъзи корхоналардаги сингари фақатгина қоғозда қолиб кетаётган тадбирлар эмас. Бу ерда социалистик мусобақада ғолиб чиққан ишчилар моддий жиҳатдан рағбатлантириб борилади. Фақатгина бу йил шу мақсадларга ажратилган 65 минг сўмлик маблағ ғолибларга мукофот ва совға тариқасида тақсимланади. Мукофот миқдорини эса ишчиларнинг ўртача маоши миқдоригача бериш амалда тадбиқ этилмоқда. Бундай шароитда ҳар бир ишчи фақат унумли ишлаб, иш вақтининг бирор дақиқасини бекорга сарфламаслигига ишончимиз комил. Янги келган ёшлар эса мусобақа илғорларига тенглашишга ҳаракат қилишади. Лекин уларда кўп ҳолларда маҳорат ва тажриба етишмаслиги сир эмас. Корхонада бу ҳақда ҳам қайғуриб қўйишган. Корхонанинг иқтисодий ва социал тараққиёт программасига асосан йил давомида 380 ишчини техник таълимга жалб қилиш ва малакасини ошириш, иккинчи ва турдош касбларга 40 нафар ишчини ўргатиш, ишлаб чиқариш-техник курсларига 135, иқтисодий таълим системасига 500 кишини жалб этиш кўзда тутилган. Юқори малакали ишчилар яратган маҳсулотлар сифатига тўла кафолат бериш мумкин. Қолаверса, бу маҳсулотлар фақат шаҳримиз савдо пештахталарини безабгина қолмай, жаҳон бозорига қўйилаётган маҳсулотлардир.

Ишчиларга имтиёзлар

ИНСОН омилининг аҳамиятини яхшилаш... Иш билмайдиган раҳбаргина уни иккинчи даражали масала ҳисоблайди. «Совпластитал»да бунинг акси: ишчиларнинг меҳнат ва дам олиш шароитлари, уларга кўмаклашиш биринчи масала ҳисобланади. Лекин корхонадагилар иш жараёни ва социал омилларни бир-бири билан чамбарчас боғлаб олиб боришади. Инсонга эътибор биринчи ўринда бўлсагина меҳнат самарадорлиги ҳам юқори бўлади-да. Шундай экан, бу икки соҳанинг ўртасига девор қўйиб бўлмайди.

«Совпластитал» корхонасини инсон омилига эътибор соҳасида қатор янгиликларни жорий қилаётган корхона дейиш мумкин. Коллективда кўп йиллик меҳнат стажига эга бўлган ишчилар маъмурият томонидан у ёки бу формада рағбатлантириб борилади. Масалан, биргина меҳнат отпускаларини олайлик. Иттифоқимизда меҳнат отпускалари турли касб эгалари учун турлича белгиланган. Ишчилар учун у 15 кундан 24 кунгача. «Совпластитал»да эса меҳнат отпускаларига қўшимча кун қўшиб бериш амалда қўлланиляпти. Корхонада 5 йилдан зиёд ишлаганларга қўшимча 5 кун, 7 йилдан зиёд ишлаганларга 9 иш куни ҳажмида дам олиш белгиланган. Бундан ташқари оилада фарзанд туғилса, тўй ва бошқа маросимларда бериладиган уч кунлик отпускада ишчиларнинг ўртача маоши сақланиб қолади.

Корхонада кўпчилик ёшлар меҳнат қилишади. Уларнинг орасида эндигина турмуш қурган ёш оилалар ҳам талайгина. Ҳар бир оила табиийки, ўз уйига эга бўлиш билан бирга, уй жиҳозлари харид қилишга, хоналарни саранжом-сариштa қилиб қўйишга ҳаракат қилади. Бунинг корхонага нима дахли бор дерсиз? Тўғридан-тўғри алоқаси бор. Чунки маъмурият ёш оилаларни ҳам ёдидан чиқармаган. Шаҳримизда инсон омилига эътибор кўрсатишнинг ҳақиқий ташаббускорларидан бўлган мазкур корхона ёш оилаларга 2000 сўмгача миқдорда қарз ажратяпти. Ёшлар эса бу маблағга оилани тиклаб, мебель ва бошқа жиҳозлар харид қилишлари мумкин.

Сўнгги икки йилда туристик йўлланмалар бирмунча қимматлашди. Бу йўлланмаларнинг тўла ҳақи ҳисобига реализация қилинаётгани туфайли бўлса керак. Аксарият корхоналар хўжалик ҳисоби шароити туфайлими ўз пулларини ҳисоб-китоб қилиб боришяпти. Касаба союз комитетлари туристик йўлланмаларни тўла нархида, курорт ва санаторий йўлланмаларини эса бирмунча камайтирилган нархда ишчиларга тарқатяпти. Лекин «Совпластитал»да бу соҳани ҳам намуна қилиб кўрсатиш мумкин. Касаба союзларининг ҳар бир аъзоси ўзи олган йўлланманинг 30 фоиз ҳақини, унинг оила аъзолари эса 50 фоиз ҳақини тўлаб, мириқиб саёҳат қилиб келишлари мумкин. Корхона касаба союз комитети ишчилар учун группа тарзида саёҳатлар уюштириб, ишчиларнинг Иттифоқимизнинг турли шаҳарларида бўлишларига ҳам имкон яратяпти. Уруш ва меҳнат ветеранларига эса биринчи навбатда бепул йўлланмалар берилмоқда.

Биринчи ярим йилликда бу соҳага 76 минг сўм сарфланди. Корхона коллективи бу йил яна бир хайрли ишга бел боғлади. СССРда давлат пенсиялари ҳақидаги қарорга мувофиқ корхонада 10 йилдан зиёд ишлаган ишчиларга 30 сўм, 15 йилдан зиёд ишлаганларга 50 сўм, 20 йилдан ортиқ меҳнат қилганларга 75 сўм миқдорида шахсий пенсияларига қўшимча ҳақ белгиланяпти. 20 йилдан зиёд ишлаган аёллар ва 25 йилдан зиёд мазкур корхонада меҳнат қилган эркакларга ўртача ойлик маоши ҳажмида пенсия белгилашга қарор қилинган.

Бугунгача ўнлаб пенсионерлар мазкур қонундан фойдаланяптилар. Шу йилнинг 4 августидаги сўнгги қарорлардан бирига назар ташлаймиз. Унда СССР халқ депутатлари съездининг кам таъминланилаётган категориядаги пенсионерларнинг нафақасини ошириш ҳақидаги қарорга жавобан корхона ишчилари Н. Турсунов ҳамда Б. Альбековларнинг пенсиясига 57 сўмдан қўшимча ҳақ белгилаш ҳақида ёзилган. Корхонада кам таъминотли категория пенсионерларининг олаётган нафақасини 100 сўмга етказиш муҳимлиги маъмурият томонидан пухта ўйлаб чиқилди.

Корхона майдонида очилган фирма магазини ҳам бугун ишчилар хизматида. Бу ерда корхонада ишлаб чиқарилаётган моллар ишчиларга ярим нархда сотилади. Ҳар ҳафтанинг жума кунлари коллектив аъзолари ўзлари ёқтирган маҳсулотларни харид қилишлари мумкин.

Ошхонада 2 ва 3-сменада ишлаётган ишчилар учун бепул овқатланиш йўлга қўйилган.

Бу пуллар касаба союз фонди томонидан тўлаб борилади. Тўғри, бугун бепул овқатга 50 тийинлик талон ажратилади. Лекин қисқа фурсатда бундай талонлар 62 тийинлик бўлади. Ахир корхонада ишлаётган юзлаб ишчилар учун бу 20 минг сўмлик маблағ демакдир. Ҳолбуки, ўтган йили бу мақсадга ажратилган маблағ бор-йўғи 7 минг сўмни ташкил этганди.

Коллективда беш йилдан зиёд ишлаётган ишчилар эса бу ердан олинган қарз ҳисобига уй-жой шароитларини яхшилашлари мумкин. Процентсиз бериладиган қарзлар учун «Совпластитал»да 290 минг сўм пул ажратилди.

Албатта, юқорида тилга олинган рақамларни эшитиб, ҳар бир одам, корхона шунча пулни қаердан оляпти дейиши табиий. Бунга биз юқорида қисман жавоб бериб ўтдик. Корхонанинг унумли ишлаши катта даромад фонди яратишга, уларни зарур фондларга тўғри тақсимлаш эса инсон омилига эътиборни кучайтириш имконини беряпти. Иш тўғри ташкил этилган ҳар бир корхона бугун ана шундай натижаларга эришиши мумкин.

Корхона касаба союз комитети раиси Анатолий Корнеевич Зайцев завод майдонида саломатлик пункти борлиги, уларни тўла ва замонавий жиҳозлашга эришаётганлари ҳақида мароқ билан гапирди.

— Бу бизнинг «мини поликлиникамиз» бўлади, ҳар ҳолда жаранглаши ёмон эмас-а?, — деди у ҳазиллашиб.

«Мини-поликлиника»нинг «бекаси» фельдшер Светлана Вениаминовна Кольцова остонадан кирган одамни авваламбор ажойиб аёлларга хос жозибадорлиги, қолаверса, ширинсўзлиги билан ўзига мафтун қилиб қўяркан. У махсус хонада доривор гиёҳлардан тайёрланган кислород кўпигини ишчиларга тарқатар экан, улардан ҳол-аҳвол сўрашга ҳам, ишлари, уйларидаги аҳвол билан қизиқишга ҳам улгуради.

— Саломатлик пунктимиз ҳали тўла қувватда ишламаяпти. Лекин бу ерда охирги ишлар амалга оширилмоқда. Кириб кўришингиз мумкин, биз ҳамма зарур медицина асбобларини харид қилиб, энди фойдаланиш учун ўрнатяпмиз, — дейди Светлана Вениаминовна.

Ҳақиқатан ҳам бу ерда физиотерапия муолажалари учун мосламалар, ингалятор, дарсенваль каби қимматбаҳо ва ниҳоятда зарур бўлган медицина техникаси харид қилинган. Стоматология кабинети ҳам яқинда ишчиларга хизмат кўрсата бошлайди. «Мини-поликлиника»да шунингдек, тиш протези, аёллар гигиенаси кабинети ҳам иш бошлайди. Бу кабинетлар ремонтдан чиқарилмоқда.

Корхонанинг ҳар бир цехи ишчилари махсус график асосида саломатлик пунктига келиб туришар экан. Биз у ерда бўлган вақтимизда ўйинчоқларни бўяш цехи ишчилари навбат билан Светлана Вениаминовнанинг олдига келиб, кислород кўпигидан бирин-кетин ола бошлашди.

— Ўйинчоқлар бўяш цехида ишлайман, — деди Марям Умарова, шу ерда ишлаётганимдан астойдил фахрланаман. Нимага дейсизми? Ахир бу ерда ҳамма шарт-шароитлар яхши. Ўртача маошим 400 сўмдан ошади.

— Бизнинг «Совпластитал»дек корхона Тошкентда бўлмаса керак, — деб унинг сўзини қувватлади Наира Маслова. — Саломатлигимиз ҳақида қайғуришади. Туристик йўлланмалар беришади. Аёлларимиз бошқа жойлардагидек фарзандларини боғчага жойлайман, деб қийналиб юришмайди. Чунки корхонанинг ўз боғчаси бор. Мана, вақтида саломатлик пунктига тушиб турамиз. Бирор медицина ёрдами керак бўлса, бошқа поликлиникага бориб овора бўлиб юрмаймиз. Ҳамма нарса ўзимизда бор.

Агар 1988 йилда социал объектлар қурилишига 276 минг сўм сарфланган бўлса, бу йилги маблағ 1150 минг сўмни ташкил этади. Саломатлик тадбирларини ўтказиш, медицина пункти учун дори-дармонлар харид қилиш, кишиларнинг курорт ва санаторийларда саломатлигини мустаҳкамлашлари учун 80 минг сўм ажратилган. Ишчиларнинг фарзандлари ҳам саломат ўсишларини таъминлаш учун болалар муассасалари, пионер лагери ва дам олиш зонасига 150 минг сўм маблағ сарфланади.

Ҳа. «Совпластитал»да талайгина ишлар амалга оширилди. Лекин белгиланганлари бундан ҳам кўп.

Васида МАДИМАРОВА,
«Тошкент оқшоми» мухбири.

Илтифотга жавоб

(Ҳазил)

Ижодий иш билан машғул бўлиб ўтирган эрнинг ҳузурига кирган хотини сўради:

— Чой ичасизми?

— Йўқ.

— «Тошкент суви» олиб келайми?

— Ичмайман.

— Қатиқ келтирайми?

— Керак эмас!

— Олма артиб берайми?

— Емайман!

— Вой, адаси, намунча қовоғингиздан қор ёғилаяпти, нима қилсам чиройингиз очилади?

— Овозингни ўчирсанг! — деди ижодкор иши билан машғул бўларкан.

Убайдулла АБДУЛЛАЕВ,
ўқитувчи.

«Рембиттехника» корхонасида ўз ишига меҳр қўйиб ҳамкасблари олқишига сазовор бўлаётган ёшлар кўпчиликни ташкил этади.

СУРАТДА: мастер ёрдамчиси И. Ҳасанов ва мастер А. Швецлар электрон музика асбобларини ремонтдан чиқаришмоқда.

Ибратли ҳикоятлар

Феъли хунук дўст

Дўстим қўнғироқ қилиб, чақириб қолди. Бордим. Қарасам, анча йиллардан буён кўришмаган бир курсдошимиз ҳам ўтирибди. Қучоқлашиб кўришдик. Талабалик йилларини эслашдик. Суҳбатимиз қанча чўзилган сари, менинг юрагимни шунча хиралик қоплай бошлади.

Оддий ва камтарин дўстимиз семирибди, анча олифта бўлиб қолибди, катта гапирадиган бўлибди, қизиғи шуки, ҳар гапни бошлаганда, гапнинг охири албатта ҳаётдан лаззат олиб қолиш, аёллар билан завқу сафо қилишга тақаларди. Энг ёмони — у кўзини тиёлмас, хонада аёл зоти кўринди дегунча, зимдан назар ташламай қолмас эди.

— Очиқ ҳавога чиқайлик,— дедим мен. Бир оз айланиб, гавжумроқ кўчага чиқдик. Шу ерда меҳмон дўстимизнинг «маънавий олами» таг-туги билан очилиб кетди. У рўпарадан келаётган аёлу-қизларга тикилиб қарар, ўтиб кетганларидан сўнг, кўз билан уларни орқасидан ҳам кузатиб қўярди.

— Намунча тикиласан?— дедим охири чидолмай.

— Нима, улар сени қизиқтирмайдими?— деди у ҳайрон бўлиб.

— Мен ит бўлишни истамайман!— дедим унга.

— Бу нима деганинг?

— Қулоқ сол,— дедим унга.— Итда шундай феъл бўлади: йўлида аланглаб юради, кўзига кўринганга тикилиб қарайди, думини ликиллатади, узоқдан бирор ит кўринса, унинг олдига пириллаб боради. Ҳар ким шундай ит феълига эга бўлса, унинг итдан нима фарқи бор? Ахир Хусрав Деҳлавийнинг мана бу байтига диққат қил:

Расми сагон аст ба ҳар су нигоҳ,
Шер сарафканда хироманд ба роҳ.

Яъни, ҳар томонга аланглаб юриш итларнинг одатидир, шерга қара, у йўлда бошини фақат ерга эгиб юради.

Назаримда, биздан узоқлашиб кетган бу дўстнинг дўстлари ҳам ўзига ўхшаган бўлиб, бундай сўзларни унга ҳеч қачон айтмаган бўлса керак, менинг бу кутилмаган сўзларимдан дами ичига тушиб кетди ва карахт бўлиб қотиб қолди. Йўл давомида чурқ этмади ва фақат ерга қараб кетди.

«Тикон тили»

Форсийшунос олимлардан бири билан сўзлашиб ўтирардим. У олдимда турган Амир Хусрав Деҳлавийнинг китобини қўлига олиб, беихтиёр варақлай бошлади. Варақлардан бирига тикилиб қолди-да, сал ўтмай кула бошлади. Сабабини сўрадим. Деди:

— Мана бу байтни кўрдим-у, эсимга бир воқеа тушиб кетди. Касбдошларимдан бири ўта қўпол эди. Баъзилар унинг қўполлигига ўрганиб кетган бўлсаларда, мен янги ишга кирган бўлганим учун унга ҳеч ўрганолмасдим. У ҳар гал мен билан гаплашса дилимни оғритиб чиқиб кетар эди. Бир куни жаҳлим чиқиб:

— Биродар, оғзингиздаги тил эмас, тикон экан!— дедим.

— Ҳозирги пайтда тикон бўлмасанг, яшаб бўлармиди!— деди у бўш келмай.

— Тиконнинг синиши ҳам бор!— дедим унга.

Қўл силтаб чиқиб кетди.

Унинг: «Бошлиққа бўш келма, миниб олади» деган шиори бор эди. Эртаси куни ўз раҳбарига ўта қўпол муомала қилган эди, раҳбар унинг роса адабини берди ва буюрилган ишни вақтида бажармагани учун ҳайфсан эълон қиладиган бўлди.

— Биродар, тиконингиз иш бермадику,— дедим унга,— куни келиб тикон ҳам синади демабмидим?!

Шундай деб, Амир Хусрав Деҳлавийдан кўчириб олган мана бу байтни олдига қўйдим:

Хор, ки дорад зи забон нештар,
Ҳам бахалидан шиканад бештар[1].

У байтни ўқиб, қизариб кетди, пешонасидан тер маржонлари чиқар экан: «Сен ҳам ўлганнинг устига тепган қилма!»— деди...

Кейинчалик биз у билан дўстлашиб кетдик. У ҳар гал қўполлик қилмоқчи бўлса, мен тиконни эслатиб қўяман. У дарҳол бўшашиб, мулойим бўлиб қолади.

Сергаплик ҳам иллат

Матбуот биносига бориб, дўстимни кута бошладим. Шу пайт коридорда у ёқдан-бу ёққа юраётган бир танишимни учратиб қолдим. Нега хонасига кирмаётганини сўрадим.

— Хонамизда фалончи ўтирибди,— деди асабийлашиб.— Мақола олиб келган. Мени кўриб қолса, уч соат гапириб, қон босимимни ошириб юборади!

Унинг сўзини эшитиб, дилимдан мана бу мисралар ғириллаб ўтди:

Не ҳама гуфтор зи инсон ҳуш аст,
Ҳар чи писандида бувад он хуш аст[2].

Бошқа куни редакция илтимоси билан бир мақола олиб келдим. Қарасам, мен учрашишим керак бўлган киши олдида ўша сергап одам ўтирибди. Мавзуга дахли бўлмаган ва ҳаммага маълум гаплардан гапириб, узоқ ўтирди. У кўп гапирган сари мен дилимда мана бу байтни такрорлардим:

З-ин даҳани наи шармисор,
Гар зи худ нест, зи худо шарм дор[3]!

Менинг безовта бўлаётганимни кўрган газета ходими сўзни шарт бўлиб, менга юзланди, қўлимдан мақолани олди. Унга кўз югуртириб, тасодифан мана бу байтни ўқиди:

Дуржи жаҳон накушодам зи банд,
Жуз ба ҳадисе, ки бувад судманд.

Яъни, агар сўзим фойдадан иборат бўлмаса, оғзим сандиғини сўз учун ҳеч қачон очмадим.

— Қалай?— деди у ҳалиги кишига қараб.

— О, ғоят сермаъно ҳикмат,— деди у ва бу ҳақда узундан-узоқ ваъз ўқиб кетди.

— Тўғри айтган эканлар,— дердим мен ичимда,— одамнинг табиатига бир феъл ўрнаб олса, унинг ўзига асло сезилмас, айблари ҳам ўзига фазилат бўлиб кўринар экан. Ҳақиқатан ҳам, мана бу байт бекорга айтилмаган экан:

Гарчи бар у ханда занад марду зан,
У ҳам аз он ханда шавад хандазан[4].

Маҳмуд ҲАСАНОВ,
шарқшунос.

1. Тикон наштар тилга эга бўлса ҳам, кўпинча у қадалишдан синади.
2. Инсон гапираётган ҳамма сўз ҳам ёқимли бўлавермайди, одамга фойда келтирадиган сўзгина ёқимлидир.
3. Бу очиқ турган оғзингдан ҳеч уялмайсан, лоақал ўзингдан уялмасанг, худодан уял!
4. Эркагу хотин унинг устидан кулишса, ўзига қарши кулинган кулгидан унинг ўзи ҳам кулишга тушади.

Нафосат туйғусида

● **Кейинги йилларда республикамиз умумий таълим мактаблари ва мактабдан ташқари муассасаларида ўқувчи ёшларнинг бадиий тарбиясига катта аҳамият берила бошланди.** Толиби илмларда нафосат туйғусини ўстириб, бадиий ижодкорлик қобилиятини ривожлантиришда турли уюшмаларнинг тутган ўрни ҳам катта бўлмоқда. Ўзбекистон тасвирий санъат муаллимлари уюшмаси ҳам ўзининг бутун илмий-методик фаолиятини ана шу эзгу мақсадга қаратади.

Янги тузилган бу кўнгилли жамият мактаблар ва турли болалар тарбия ўчоқларида бадиий таълим ва эстетик тарбиянинг ҳал қилиниши керак бўлган долзарб масалалари билан яқиндан туриб шуғулланади. Шуларни назарда тутиб, у ерда бадиий таълим ва эстетик тарбия соҳасида тажриба-экспериментал ишлари ҳамда илмий-методик марказларни тузиш, нафосат тарбиясини намунали йўлга қўйишга қаратилган ахборотларни тўплаш ва тарғиб қилиш, илғор педагогик тажрибаларни умумлаштириш тадбирлари кўрилади. Ёш истеъдодлар яратган бадиий маҳсулотлар, ўқув-методик материалларни жамлаш ҳамда сотишни уюштириш билан ҳам шуғулланилади. Ўқитувчилар ва ўқувчилар орасида энг яхши бадиий маҳсулот учун конкурслар ўтказиб, бадиий кўргазмаларни намойиш қилади. Шу мақсадларда уюшма ўзининг жойларда махсус салонларини очади.

Бу ва шунга ўхшаш бошқа илмий-методик ва ташкилий ишлар уюшма томонидан яқинда ишлаб чиқилган унинг уставида лойиҳадан ўз ифодасини топди. Бу ҳужжатда уюшмага аъзо бўлиш тартиби, унинг раҳбар ва марказий органлари, низом ва маблағлари кабилар ҳам кўрсатиб ўтилган.

Акбар АЛИЕВ.

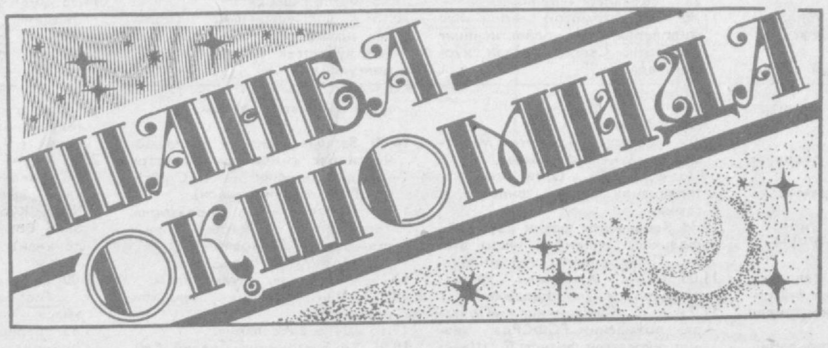

● Яшил олам—ҳаёт манбаи
● Ширин гапнинг қаноти
● Овқат мазали бўлса...
● Шифокорлар эл хизматида

Тошкентдаги миллий чолғу асбоблари экспериментал фабрикасида ўндан зиёд миллат вакиллари қўлни-қўлга бериб меҳнат қилишяпти. Фабриканинг силлиқлаш цехида ишлаётган Д. Қирғизбоева (чапда), Р. Улихонова, С. Фирсова ва бригадир Р. Чупришиналар бир оила фарзандларидек бўлиб кетишган.

Р. Шарипов сурати.

Муомалада қўлланг

Яхши сўз—олтин

Доно халқимиз сўзнинг қудратини таъриф-тавсиф этиб: «Яхши гап билан илон инидан чиқади, ёмон гап билан пичоқ қинидан» деган.

Баъзиларнинг тил-забони қўпол, хунук, бемаза ва совуқ сўзларга ўрганган бўлади. Кимнидир чақирганда: «Хў-ў», «Ҳай», «Хўй, ҳўкиз», «Менга қара, тезак», «Қавоқ калла» каби дилга тикондек санчиладиган ибораларни қўллашади, кўнгилга озор беришади.

Она тилимиз шундай бой ва ширинки, у дилда гул очиб, кайфият-руҳиятни яшнатади. Мана ўша иборалардан баъзи намуналар:

«Баракалло», «Ҳорманг», «Кам бўлманг», «Бор бўлинг, омон бўлинг», «Довюрак экансиз», «Асал болам», «Шакар қизим», «Болажоним», «Оппоқ ўғлим», «Сиз хоним», «Азизим», «Кўп яшанг».

Ширин сўз асабларни яйратиб, одамнинг кучига куч, қувватига қувват бағишлаб, яхши ишларга ундайди. Ҳар биримиз кўча-кўйда, уйда, иш жойимизда «яхши сўз — олтин» деб, ширин сўзлашга одатлансак камлик кўрмаймиз.

Бир шоир айтган экан:

Ҳар кишининг бор эса яхши сўзи,
Орттирар обрўсин албатта ўзи.

Кунлардан бир кун

Магазинга гўшт чиқди

Амалий космонавтика асосчиси Сергей Павлович Королёв қанчалик қаттиққўл, сержаҳл бўлмасин, ҳазил-мутойибани ҳам ёқтирар, ўрни келганда ҳозиржавоблик билан латифа ҳам айтиб кетаверарди.

— Бир марта қизиқ бўлган,— деб ҳикоя қилади у бир суҳбатда.— Қайсидир байрам олдидан хонамга махсус телефон ўрнатилганди. Бир маҳал жиринглаб қолди, трубкани олсам нотаниш овоз:

— Қалайсан, Королёв?— деди.

— Бир нави, лекин сизни таниёлмадим.

— Қўйсанг-чи,— у одам оғзимни очирмай, ёпиша кетди.

— Менга қара, Королёв! Чўчқа гўштини ҳалиям бир ёқли қила олмадингми, жин ургур?

— Қанақа чўчқа гўшти?

— Ўзингни гўлликка солма! Олти вагон чўчқа гўшти олиб келдим, деб ўтган ҳафта телефон қилувдим, сен қаерга олиб боришимни айтмоқчи эдинг. Қанча кутишим керак?

Бу одам мени биров билан адаштиргани аниқ эди. Тушунтирсаммикан деб турувдим, бирдан миямга бир фикр келиб қолди.

— Шошма, қулоқ сол,— дедим.— Иккита вагонни шаҳарга бериб, қолганини областга тарқата оласанми? Ҳақи тайин.

— Гап мана бундай бўлибди,— деди суҳбатдошим,— бу ёғини боплаймиз!

Мен ҳам бопладим, деб севиндим. Шаҳар магазинларига гўшт чиқса, аҳоли бир маза қиладиган бўлди-да,— урушдан кейинги пайт ахир. Трубкани қўйдиму, фамилиядошим ким экан деб ўйлаб қолдим. Телефон дафтарчасини варақласам, чиндан ҳам бор — савдода қандайдир бошлиқ экан. Унга телефон қилиб ўтирмадим, албатта, аммо-лекин байрамда магазинларга гўшт чиқди.

Болалар сўзлаганда

ОЙИМ ИШЛАТАЁТГАНЛАРИДА

Ота ишдан қайтиб, бурчакда тик турган қизи Наргизани кўриб сўради:

— Сен нега бу ерда турибсан?

— Ойим шу ерга турғизиб қўйдилар.

— Нима учун?

— Ойим уй ишларини қилаётганларида, мен халақит бермаслигим учун.

ТЕПКИЛАШИШ

Салимжон кўчадан сочлари тўзиган, кийимлари кир аҳволда кириб келди. Бувиси сўради:

— Нима бўлди!

— Муштлашдим.

— Нега муштлашдинг?

—Тепкилашиб, муштлашдим.

ТАҚСИМЛАШ

Радиода «Сўнгги ахборот» ниҳоясида об-ҳаво маълумотини эшиттира бошлашди. Шунда Собиржон ота-онасини чақирди:

— Келинглар, қайси жойда об-ҳаво қандай бўлишини билиб олинглар.

Абдусамад ОБИДХЎЖАЕВ.

Корректор ён дафтаридан

● Тандир кони
● Уй отилади
● Хитоб дўкони
● Отиб сотар
● От қанд
● Қаноат моллари
● Пионер эркалиги
● Товуқ сув

Суҳбатилла НОРХЎЖАЕВ.

Лаззатли неъматлар

Ким қанча сут ичиши керак?

Ҳурматли редакция! Кўпинча сутни болалар яхши кўриб ичишади, катталар эса унга унча хушлари бўлмайди. Айтинг-чи, катталар қанча сут ичишлари керак!

М. ИНОЯТОВА,
меҳнат ветерани.

Чиндан ҳам кўпчилик одамлар ёши улғайган сари сут ва сут-қатиқ маҳсулотларини ичмай қўядилар, буларни болалар ичади, деб ўйлашади. Маълумки, сут инсон дунёга келгандан кейин биринчи марта тановул қиладиган озиқдир. Болаларга сут, қатиқ, сут-қатиқ маҳсулотлари — кефир, қатиқни кўпроқ бериб туриш кераклиги тўғри. Сутни ўсаётган организм учун амалда зарур бўлган, барча таркибий қисмларга эга озиқ маҳсулот билан алмаштириш қийин. Бироқ, катта ёшли одамлар эҳтиёжига ҳам сут-қатиқ маҳсулотлари зарур, чунки сутда энг қимматли модда — оқсиллар кўп бўлади.

Сут оқсиллари фақат тўла сифатли бўлиб қолмай, балки нисбатан яхши балансланган, осон ҳазм бўлади. Сут оқсилларида одам танасига тушадиган баъзи токсик моддаларни тозалаш хусусияти бор. Ана шунинг учун ҳам меҳнат шароитлари аъзои-танага зарар қиладиган корхоналарда ишлайдиганларга сут бепул берилади.

Катта ёшли одамнинг сутга бўлган суткалик эҳтиёжи (кефир, чучук қатиқ, ряженка ҳам бунга киради) ўрта ҳисобда 0,45 литрни ташкил этади. Қуювчилар, шахтёрлар, ўрмон кесувчилар ва кўп жисмоний куч сарфлайдиган бошқа касб эгалари сут-қатиқ маҳсулотларини суткада 0,8 литргача истеъмол қилишлари керак. Ақлий меҳнат билан кўпроқ шуғулланувчилар учун эса бу миқдорни 0,4 литргача камайтириш мумкин.

Шуни эсда тутиш кераккки, сутни сира бира тўла кўп сотиб олмаслик лозим. Уч кишилик оилага бир суткада кўпи билан бир ярим литр сут, беш кишилик оилага эса икки ярим литр сут керак бўлади. Тайёр пакетлардаги ва шиша идишлардаги пастеризация қилинган сутни тезда қайнатиб олиш керак. Сут холодильникка қўйиб қўйилади, бироқ уни кўпи билан икки кун сақлаш керак. Агар шундан кейин ҳам сут ортиб қолса, уни творог қилиб қўйиш мумкин.

Хўш, сут маҳсулотларининг зиёни борми? Уни меъёрдан кўп истеъмол қилиш яхши эмас. Чунки, аввало бу маҳсулотлар кальцийга бой, у организмга ортиқча тушса, кальций алмашинуви бузилишига олиб келади, бундан ташқари, творог ва сутда темир, витамин С кам бўлади. Улар организмда тегишлича етишмаса, гиповитаминоз ва камқонлик ривожланади. Шунинг учун сутни юқорида кўрсатилган миқдорда ичган маъқул бўладн, творогни эса кунига кўпи билан 75—100 грамм истеъмол қилиш керак.

Сут-қатиқ маҳсулотлари сутга қараганда тезроқ ҳазм бўлади, улар меъда шираси ишланиб чиқишини яхшилайди, ичакда газ ҳосил бўлишини камайтиради ва ични яхши юриштиради. Шунинг учун кечқурун ухлаш олдидан бир пиёла кефир, қатиқ ичишни одат қилинг.

Маърифат ОРИФЖОНОВА.

Мамлакатлар, одамлар, одатлар

МУҚАДДАС ДАРАХТ

Ява оролида истиқомат қилувчи индонезияликлар пальма дарахтини муқаддас дарахт деб ҳисоблайдилар. Мабодо у ёки бу сабаб бўлиб ана шундай дарахтни кесиш зарурати пайдо бўлиб қолса, улар ишга киришишдан олдин кўҳна одатга кўра пальмада яшовчи руҳга сиғинадилар. Ундан бошқа дарахтга кўчишини сўраб илтимос қиладилар.

ШВЕЦИЯДА ЙЎЛБАРСЛАР БОРМИ!

Чиндан ҳам, Швецияда йўлбарслар борми? Агар кимдаким бу саволга «йўқ» деб жавоб берса, янглишган бўлади. Гап шундаки, Скандинавияда жойлашган ана шу мамлакат йўлбарсларни экспорт қилиш бўйича жаҳонда биринчи ўринда туради. Албатта йўлбарслар мамлакат ўрмонларида хотиржам сайр қилиб юрмайди. Уларни бир қатор фермаларда махсус етиштиришади. Швеция жаҳоннинг турли мамлакатларидаги ҳайвонот боғлари ва циркларга ҳар йили 150 тагача йўлбарсларни сотади.

ОБЪЕКТИВДА — МАЛЬТА РЕСПУБЛИКАСИ

Мальта — Ўрта ер денгизининг марказий қисмида жойлашган давлат. У туркум ороллардан иборат бўлиб, территорияси жиҳатдан уларнинг энг катталари Мальта, Гоцо ва Коминодир. Ла-Валетта шаҳри — мамлакатнинг пойтахти, тўққиз минг аҳолиси бор. Улар католик динига сиғинишади, мальта ва инглиз тилларида сўзлашишади.

Орол давлат жўшқин ўтмишга эга. Стратегик қулай ерда жойлашганлиги сабабли у жуда кўп чет эллик босқинчиларнинг назарига тушган. Мальта финикияликлар, карфагенлар, римликлар, Мальта ордени ва Франция қўл остида бўлган. 1800 йилдан 1921 йилга қадар Буюк Британиянинг мустамлакаси эди. 1964 йилда Мальта ҳамдўстлик доирасида мустақилликка эришди, 1974 йилда эса республика деб эълон қилинди. 1986 йилдан бошлаб Мальта бетараф давлат мақомига эга деб қонун билан мустаҳкамланди.

Мамлакат экономикасида тўқимачилик, тикувчилик, пойабзал саноати устун туради. Чет эллик саёҳатчилар мамлакат даромадининг муҳим соҳаси ҳисобланади.

1967 йилдан бери Мальта билан СССР ўртасида дипломатик алоқалар ўрнатилган.

СУРАТДА: мазкур жомеъ мальталикларнинг фахри ҳисобланади. Унинг диаметри қарийб 37 метрни ташкил этувчи гумбази катталиги жиҳатдан қадимги Рим даҳмаси ва Ватикандаги Муқаддас Петр жомеъси гумбазидан сўнг учинчи ўринда туради. 1942 йилда жомеъга немис бомбаси тушди, аммо яхшиямки портлагани йўқ.

Байрам кунлари жомеъ олдидаги майдон мамлакатнинг кўҳна тарихини жонлантирувчи театрлаштирилган томошалар қўйиладиган саҳнага айланади.

О. Дзюба сурати (ТАСС).

ЖОДИ МУЗЕЙГА ҚЎЙИЛДИ

Парижда уюштирилган ким ошди савдосида кимлигини сир сақлаган коллекциячилардан бири Буюк француз инқилобининг сақланиб қолган тўрт жодисидан бирини 186 минг франкка сотиб олди. Парижда музей очмоқчиман, у «Жиноят ва жазо» деб номланади, деб маълум қилибди журналистларга ана шу давлатманд киши.

«ЯШИРИН КЕЧКИ ИБОДАТ»НИНГ МЕТАЛЛ НУСХАСИ

Флорида штатининг Майами шаҳрида истиқомат қилувчи Жон Уолтер Леонардо да Винчининг баландлиги қарийб ўн метрни, узунлиги қарийб беш метрни ташкил этувчи машҳур «Яширин кечки ибодат» картинасининг нусхасини яратди. Фақат расм бўёқлар билан чизилган эмас, ўн мингта мис пластиналардан тайёрланган. Асарнинг оғирлиги ҳам ҳайратда қолдиради — унинг вазни тўрт юз саккиз килограммни ташкил этади.

СУЗУВЧИЛАР УЧУН СУВ

Даниялик сузувчи Пауль Касс ҳовуз сувларини ультрабинафша ва ультрақизил нурлар ёрдамида дезинфекция қилувчи қурилмани ихтиро қилди. Энди чўмилувчилар ва сузувчи спортчилар кўз шиллиқ пардаларига салбий таъсир этувчи хлордан воз кечиши мумкин бўлади.

СУТ ҚОҒОЗЛАРИ... МУСОБАҚАСИ

Ҳар йили Американинг Редвуд-Сити шаҳрида ташкил этиладиган пойгалар кўпдан-кўп томошабинларни ўзига жалб этади. Мазкур пойгаларда сут қоғозидан ясалган қайиқларгина иштирок этади. Соврин марраға биринчи бўлиб етиб келган қайиққа эмас, бошқаларига ҳеч ўхшамайдиган моделга берилади. Бу йил соврин қайиқни кўҳна рицарлар қалъаси шаклида ясаган конструкторга топширилди.

«ОЛТИН БАЛИҚ»НИ ТУТИШОЛМАДИ

Австралиянинг пойтахти Канберрадаги сунъий сув ҳавзаларидан бирида якшанба кунларидан бирида балиқ овлаш жиҳозлари билан қуролланган қарийб ўн беш минг киши тўпланди. Гап шундаки, балиқ овлаш жиҳозларини ишлаб чиқарувчи компания: кўл сувига махсус белгиланган балиқ қўйиб юборилган, кимда-ким ана шу балиқни тутса, унга эллик минг доллар мукофот берилади, деб эълон қилган экан. Балиқчилар бир кунда ўн мингта балиқ тутишганига қарамай, қиммати олтинга тенг балиқчани тутиша олмабди. Бир якшанба кунининг ўзида сон-саноқсиз қармоқ ва бошқа балиқ овлаш жиҳозларини сотган компания эса яхшигина даромадли бўлиб қолибди.

«ҚАЙТА ҚУРИШ ҚЎНҒИРОҒИ»

Ушбу қўнғироқни италиялик уста Армандо Маринелли бронзадан қуйиб ясаган ва унга «Қайта қуриш қўнғироғи» деб ном берган. Гап шундаки, унинг бир томонига М. С. Горбачевнинг ибораси, иккинчи томонига — Рим папаси Иоанн Павел 2-нинг сўзлари ёзилган.

А. Маринелли ана шундай қўнғироқдан иккитасини ясаган: улардан бири М. С. Горбачевга, иккинчиси Иоанн Павел 2-га топширилади.

СУРАТДА: «Қайта қуриш қўнғироғи».

ТАСС сурати.

Пазандалик

Таом тайёрлаганда

⊙ Пиёзнинг ранги қизарсин десангиз, қиздирилаётган ёғга озроқ шакар қўшиб юборинг.

⊙ Томатни овқатга ишлатишдан олдин озроқ ёғ билан қовурсангиз, мазаси яхши ва фойдали бўлади.

⊙ Масаллиқ қайнатаётганда сув юзида пайдо бўладиган кўпик — гўшт ичида ивиб қолган оқсиллардан иборат. Шўрва тиниқ бўлиши учун ана шу кўпикни юзалаб олиб ташланг. Лекин уни ташлаб юбормай, қиймага қўшиб ишлатсангиз бўлади.

⊙ Болаларга сутли кашани тайёрлашда қуйидагиларга эътибор қилинг: ёрмани ювасиз, сув солиб, кечгача холодильникда сақлайсиз. Эрталаб ана шу суви билан кашани пишираверасиз ва тайёр бўлиш олдида мазасига қараб сут қўшасиз.

Мўъжиза

Илонлар ва қушлар

⊙ Сувда яшовчи жониворлар орасида Колумбия тропик ўрмонларида 2—3 сантиметр келадиган митти бақалар яшайди. Маҳаллий аҳоли уни кокоа деб аташади. Бу бақа ўзидан шундай ўткир заҳар чиқарадики, у теккан ҳар қандай жонивор ўша заҳоти тил тортмай ўлади.

⊙ Ер куррасида 2500 тур илондан атиги 400 таси заҳарлидир. Ўзбекистонда кўзойнакли (кобра) илони, дашт қораилони, кўлвор илон, қум чархилони ва қалқонтумшуқ илонлари бор. Табиатимиз хазинаси бўлган бу илонлар тобора камайиб бормоқда.

⊙ Қушлар ўз маконларини узоқ масофалардан ҳам тўғри топиб келишар экан. Олимлар кузатувига қараганда, бўрон қуши —4940, оқ лайлак —2256, чуғурчуқ — 1840, жарқалдирғоч —240 километр масофадан уяларига адашмай аниқ етиб келишган.

⊙ Чумчуқсимон қушлар кўпинча йиртқич қушларга емиш бўлади, Ўрта денгиз оролларида яшовчи икки мингга яқин жиғолтой қузнинг икки ойи мобайнида 1 миллион 750 мингга яқин қушни тутиб ер экан.

Тўлқин АШРАФХОНОВ
тайёрлаган.

Муҳаррир Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

Душанба, 14

● ЎзТВ

15.00 «Умиднинг оқ белбоғи». Телефильм.
15.30 П. Телегенов. «Бир фожиа изидан». Видеофильм. 1-қисм.
16.35 «Хевсур қиссаси». Бадиий фильм («Грузия-фильм»).
18.00 Янгиликлар.
18.15 «Жасур чигиртка». Мультфильм.
18.25 «Меҳнат ва иш ҳақи».
18.55 «Санъат оламида». Рассом Равшан Ҳусаинов.
19.20 «Қардош халқлар иттифоқи». Украина КП Қрим область комитети делегациясининг Ўзбекистонда бўлиши ҳақида (рус.).
20.00 «Ахборот» (рус.).
20.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Одамлар ва тақдирлар».
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ахборот».
22.25 Москва. Футбол. СССР чемпионати. МАСК — «Пахтакор». 2-тайм.
23.15 «Навоийхонлик». Музикали программа.
24.00 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.40 «Привалов миллионлари». Бадиий фильм (Свердловск киностудияси). 1-серия.
21.00 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Истироҳат боғида учрашув».

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.05 «Севгига ишонаман». Бадиий фильм (рус.).

ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Профилактика муносабати билан душанба, 14 август куни МТ I кўрсатувлари соат 7.00 дан 13.15 гача ЎзТВ канали орқали намойиш этилади.

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.00 Футбол шарҳи.
9.30 «Спрут-2». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар (Италия).
11.40 Урал автомотор заводи «Рус жилолари» халқ коллективининг концерти. Свердловскдан кўрсатилади.
12.15 «Ҳайвонот оламида».

* * *

15.50 «Тенгдошлар». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»).
17.05 «XX аср ҳақида эркин суҳбатда». Ҳужжатли фильм премьераси. Қўшилмаслик ҳаракатининг тузилиш тарихи ва вазифалари ҳақида («ЦСДФ», «Юность» ижодий уюшмаси).
17.45 Очиқ рояль.
18.15 Автопортрет. «Биз ва экономика».
19.00 Халқ куйлари.
19.15 «Донбасснинг машаққатли кунлари».
19.45 Футбол шарҳи.
20.15 А. С. Пушкиннинг «Полтава» поэмасини РСФСРда хизмат кўрсатган артист С. Шакуров ўқийди.
21.30 «Время».
22.05 «Спрут-2». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия.
23.15 «Дунё воқеалари».
23.30 «Балет, балет...».

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15 «Ҳақиқат излаб». Телевизион ҳужжатли фильм.
10.05 Молдавия ССР «Флуераш» халқ куйлари оркестрининг концерти.
10.55 А. Серафимович. «Стрелкачи».
11.25 Мультфильмлар: «Хўжа Насриддин». 1 ва 2-сериялар, «Сеҳрли қоп».
12.00 «Бу дунёни ҳаяжонлантирмоқда».
12.15 Талабларингизга биноан. «Тўрт танкчи ва ит». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 10-серия — «Тоқ соатдан ўн беш минут ўтгач».
13.10 Ўтган йилларнинг севимли қўшиқлари.
13.35 Итальян тили.
14.05 «Шахсий фикр». Бадиий фильм, субтитр билан («Мосфильм»).
15.35 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!».

* * *

17.30 Янгиликлар.
17.40 Татаристон АССР Давлат телерадиоси. Қозон телевидение студиясининг программаси.
18.35 Томошабинсиз концерт.
19.05 Белоруссия ССР Давлат телерадиоси. «Беловежский деб аталган шундай бир посёлка бор».
19.25 Я. Сибелиус. «Ғамгин вальс».
19.30 «Ватан қанотлари». Телевизион ҳужжатли фильм. 1-фильм — «Учиш пайти келди».
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 «Цирк артистлари Ермолаевлар». Фильм-концерт.
21.30 «Время».
22.05 «Давр ҳақида ва ўзим ҳақимда». А. Прокофьев.
22.25 Футбол. СССР чемпионати. МАСК — «Пахтакор». 2-тайм.
23.20 «Ҳаётий лавҳалар».
00.20 Янгиликлар.
00.25 «Тонгги почта». Музикали кўрсатув (такрор.).

Сешанба, 15

● ЎзТВ

15.30 «Ҳам совхоз, ҳам техникум». Телефильм.
15.45 «Привалов миллионлари». Бадиий фильм. 1-серия.
17.05 П. Телегенов. «Бир фожиа изидан». Видеофильм. 2-қисм.
18.00 Янгиликлар.
18.10 Болалар учун фильм. «Айтайлик, сен капитан».
19.10 Шарқ халқлари қўшиқлари.
19.35 «Ҳаёт манбаи». Самарқанд областида сув таъминоти муаммолари ҳақида.
20.00 «Ахборот» (рус.).
20.20 «Республика шолипояларида». Шоликорларнинг долзарб вазифалари.
20.50 Ўзбек куйларидан концерт.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ахборот».
22.25 «Иқбол». Қизлар конкурс программаси.
24.00 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.40 «Дўстларимиз санъати». Горький опера ва балет театрининг балет спектаклларидан парчалар.
20.10 «Привалов миллионлари». Бадиий фильм. 2-серия.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.05 «Тавано бувад, чар ки доно бувад...» «Шоҳнома»нинг 1000 йиллигига бағишланади.

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.05 «Доктор Айболит». Мультфильм. 1 — 3-фильмлар.
9.35 «Спрут-2». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия.
10.35 Карачаевск шаҳри «Эрирей» фольклор ансамбли ижро этади. Пятигорскдан кўрсатилади.
11.05 «Юк». Ҳужжатли фильм премьераси («Молдова-филм»).
11.25 А. С. Пушкиннинг «Полтава» поэмасини РСФСРда хизмат кўрсатган артист С. Шакуров ўқийди.
12.40 «Бу бўлган... бўлганди...».
13.00 «Дўстлик учун! Оулу—Одесса». Бнродарлашган шаҳарлар Оулу (Финляндия) ва Одесса ўртасидаги дўстона алоқалар ҳақида ҳужжатли фильм.

* * *

16.00 Варшава миллий филармониясининг симфоник оркестри чалади. Дирижёр — Т. Стругала (ПХР телевидениеси).
16.35 «Қайноқ нуқта директори». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Новосибирск).
17.25 «Хор плюс биз».
18.15 «Комаров». Мультфильм.
18.25 «Фан: назария, тажриба, практика».
19.10 «Дунё воқеалари».
19.25 Ҳиндистоннинг миллий байрамига. «Ҳиндистон: биргаликда янги аср сари». Кинопрограмма.
20.25 «Утсав» — гўзал Ҳиндистон меҳмони.
21.30 «Время».
22.05 «Спрут-2». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия.
23.05 «Дунё воқеалари».
23.20 «Телевизион танишув». СССР халқ артисти, дирижёр Эри Клас. Кўрсатувни Урмас Отт олиб боради (Эстония телевидениеси).

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15 «Белое денгизи — оқ доғ эмас». Илмий-оммабоп фильм.
9.45 «Валерий Костин куйлайди». Донецкдан кўрсатилади.
10.15 Француз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
10.45 О. Уайльд. «Садоқатли дўст».
11.15 Чемпионларнинг бошловчи спортчиларга маслаҳатлари.
12.00 Янгиликлар.
12.10 «Тўрт танкчи ва ит». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 11-серия — «Ҳарбийлар экини».
13.10 «Эски шаҳар соялари». Ҳужжатли фильм.
13.30 Француз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
14.00 Ритмик гимнастика.
14.30 А. Ремез. «Йўл». М. Горький номли Москва бадиий академик театрининг фильм-спектакли.
15.55 «Антон Макаренко, ўқитувчи». Ҳужжатли фильм.

* * *

17.30 Янгиликлар.
17.40 Иттифоқдош республикалар студияларининг фильмлари. «Унинг отпускаси». Телевизион бадиий фильм («Беларусьфильм»). Премьера.
19.00 Сув спорти турлари бўйича Европа чемпионати. Сувга сакраш. ГФРдан кўрсатилади.
19.30 «Ватан қанотлари». Телевизион ҳужжатли фильм. 2-фильм — «Само фидойилари».
20.25 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.40 Спорт программаси.
21.30 «Время».
22.05 Ҳужжатли фильмлар экрани. «Мужиклар халқ комиссари ҳақида қисса». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Красноярск).
22.55 Қозоғистон ССР Давлат телерадиоси. «Қайтадан тикланган байрам» (Олмаота).
23.35 Янгиликлар.

Чоршанба, 16

● ЎзТВ

15.00 «Привалов миллионлари». Бадиий фильм. 2-серия.
16.20 «Маиший хизмат». Телефильм.
16.55 П. Телегенов. «Бир фожиа изидан». Видеофильм. 3-қисм.
18.00 Янгиликлар.
18.15 Мактаб ўқувчилари учун. «Камалак».
19.00 Бевосита мулоқот. Жамоат тартибини қўриқлаш масалалари.
20.00 «Ахборот» (рус.).
20.15 «Дала неъматлари — эл дастурхонига».
20.50 Ўзбекистон Давлат телерадиоси Ю. Ражабий номли мақомчилар ансамблининг солистлари М. Ҳасанова ва Б. Дўстмуродов куйлайди.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ахборот».
22.25 «Сув ва ғўза». Сувдан оқилона фойдаланиш — деҳқончиликда бош масала.
22.55 «Атака». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).
00.20 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.40 «Жаноб Р». Бадиий фильм (Румыния).
21.05 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Пульс». Информацион кўрсатув.
21.15 «Курземе». Телефильм.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ҳаёти деҳот». Конибодом ва Хўжанд районлари хўжаликларида мева-сабзавотларни йиғиш ва қайта ишлаш ҳақида.
22.45 «Чапақай». Бадиий фильм (рус.).

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.05 «Доктор Айболит». Мультфильм. 4 ва 5-фильмлар.
9.25 «Хор плюс биз».
10.15 «Тақдири ҳал бўлган маҳал». «Колхида» яхтасининг тақдири ҳақида ҳужжатли фильм.
10.45 «Балет, балет...».
11.45 «Саёҳатчилар клуби».
12.45 «Камалак». Халқ ижодиёти телепрограммаларининг VIII Халқаро фестивали. Анъанавий рақслар ансамблининг концерти (Габон).

* * *

16.00 «Соҳибжамол ва маҳлуқ». Бадиий фильм (ЧССР).
17.15 Манғишлоқда Т. Г. Шевченко сургунда ўтказган шаҳарлар ҳақида телевизион ҳужжатли фильм премьераси.
17.40 «Музикали хазина». М. Равель асарларини ССР Иттифоқи Давлат академик симфоник оркестри чалади.
18.30 Компьютер билан мулоқот.
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 Ҳокимият — Советларга!
20.00 Д. Шостакович номли Давлат квартети чалади.
20.10 Адабий-бадиий видеоканал. 1-қисм.
21.30 «Время».
22.05 Адабий-бадиий видеоканал. 2-қисм.
23.45 «Дунё воқеалари».
24.00 Адабий-бадиий видеоканал. 3-қисм.

● МТ II

17.30 Янгиликлар.
17.40 Иттифоқдош республикалар студияларининг фильмлари. «Кечкилар». Телевизион бадиий фильм («Укртелефильм»). Премьера.
18.55 «Экранда — Сибирь». Киножурнал.
19.10 РСФСР шаҳарлари телестудиялари. «Ленинград кунлари — август» (Ленинград).
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 Ёшлик куйлайди ва рақсга тушади.
21.00 Сув спорти турлари бўйича Европа чемпионати. Сувга сакраш. ГФРдан кўрсатилади.
21.30 «Время».
22.05 Иттифоқдош республикалар студияларининг фильмлари. «Кечкилар» («Укртелефильм»). Премьера.
23.20 Янгиликлар.
23.25 Сув спорти турлари бўйича Европа чемпионати. Сузиш. ГФРдан кўрсатилади.

Пайшанба, 17

● ЎзТВ

15.00 «Жаноб Р». Бадиий фильм.
16.25 «Рақсга тушишни хоҳлайман». Фильм-концерт.
16.55 «Ўринбосарлар улғаймоқда». Кинопрограмма.
18.00 Янгиликлар.
18.15 Болалар учун фильм. «Енисей» юнгалари».
18.30 «Оазис». Телевизион туристик клуб (рус.).
19.10 «Инсон болаликдан бошланади». Ўзбекистон телевидениеси ва «Совет Ўзбекистони» газета редакциясининг Андижон области мактабгача тарбия муассасалари бўйлаб биргаликдаги рейди.
19.50 Долзарб мавзу. Бўш шиша идишларни топшириш муаммолари.
20.00 «Ахборот» (рус.).
20.20 «Чорвадор» программаси. Бекобод районидан кўрсатув.
20.50 Ёш ижрочилар концерти.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ахборот».
22.25 Ретро. Экранда — «Ўзбекфильм» киностудиясининг фильмлари. «Севишганлар».
23.45 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.40 «Урқия». Бадиий фильм («Қирғизфильм»).
21.05 Реклама.
21.15 «Самога нарвон». Телефильм.

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ем-хашак жамғариш — барчанинг иши».
22.15 «Телбалик». Бадиий фильм (рус.).

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.05 «Доктор Айболит». Мультфильм. 6 ва 7-фильмлар.
9.25 «Спрут-2». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия.
10.25 «Утсав» — гўзал Ҳиндистон меҳмони.
11.30 «Олам кинокамера кўзгусида».
12.30 «Сизга қўшиқ куйлаб бераман». Авторлик қўшиқлари ёш ижрочилари Л. Захарченко ва О. Митяевлар ҳақида.
16.05 Болалар учун фильм. «З» сайёраси ҳақида ёзги таассуротлар». 1-серия («Беларусьфильм»).
17.10 Кутаиси шаҳри «Аиси» эстрада оркестри ижро этади.
17.30 «Таъмирловчи Александр Попов билан суҳбатлар». Телевизион ҳужжатли фильм.
18.20 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
19.05 Бош авиаконструктор, СССР халқ депутати М. П. Симонов билан суҳбат.
19.25 «Дунё воқеалари».
19.30 «Арманистон: жаҳаннамнинг етти куни». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (МТ ахборот Бош редакцияси ва «Экран» ижодий уюшмаси).
20.25 З. Кодаи. Виолончель ва фортепьяно учун сонатина.
20.30 «Арманистон: умид кунлари ва тунлари». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси.
21.30 «Время».
22.05 «Спрут-2». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия.
23.05 «Дунё воқеалари».
23.20 «Орзу яшаган экан». РСФСР халқ артисти, композитор В. Гаврилин ижоди ҳақида фильм-концерт (Ленинград).

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15 «Афсоналар ўлкасида». Илмий-оммабоп фильм.
9.45 СССР ИИМ ички қўшинлари духовой оркестрининг чиқиши.
10.15 Испан тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
10.45 Рассомлар ҳақида ҳикоялар. К. Васильев.
11.15 «Бор бўл, музика!».
12.00 Янгиликлар.
12.10 «Тўрт танкчи ва ит». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 13-серия — «Ўлим билан баҳслашиш».
13.05 «Совет Иттифоқи бўйлаб». Киножурнал.
13.30 Испан тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
14.00 «Кечкилар». Телевизион бадиий фильм.
15.15 Ҳаракат хавфсизлиги учун.
15.20 «Бир актёр театри». РСФСР халқ артисти М. Козаков Д. Самойлов поэмаларини ўқийди.

* * *

17.30 Янгиликлар.
17.40 Иттифоқдош республикалар студияларининг фильмлари. «Эркакли уй». Бадиий фильм («Молдова-филм»).
19.10 «Дебют». Н. Шестак куйлайди. Киевдан кўрсатилади.
19.25 «Бизнинг бурчимиз». «Бешинчи бурчак» (Фрунзе шаҳри).
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 Халқ куйлари.
21.00 Сув спорти турлари бўйича Европа чемпионати. Сувга сакраш. ГФРдан кўрсатилади.
21.30 «Время».
22.05 Сув спорти турлари бўйича Европа чемпионати. Сузиш. ГФРдан кўрсатилади.
22.40 «Сопот-89». Халқаро эстрада фестивали. Биринчи кун. Польшадан кўрсатилади. Танаффус пайтида — Янгиликлар.

Жума, 18

● ЎзТВ

15.00 «Урқия». Бадиий фильм.
16.25 «Анвар Тилланазаров куйлайди», «Омонёр»нинг концерт номерлари». Фильм-концертлар («Ўзбектелефильм»).
17.00 «Советлар мамлакатининг кишилари». Кинопрограмма.
18.00 Янгиликлар.
18.15 «Кичик дўстларимизнинг саргузаштлари». Мультфильм.
18.35 «Объективда — қайта қуриш». Қўқон сут комбинатини техник қайта жиҳозлаш ва реконструкция қилиш ҳақида.
19.00 «Ҳаёт қувончлари ва ташвишлари» (рус.).
19.45 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Комсомол прожектори».
20.00 «Ахборот» (рус.).
20.15 Маорифимиз муаммолари. «Абитуриент-89».
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ахборот».
22.25 Реклама.
22.30 Драматик актёрлар куйлайди.
23.30 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Ҳамза ва ўзбек мусиқаси».
20.05 «Тошкент» студияси кўрсатади. Бевосита мулоқот. «Бизнинг уй — уни ўзимиз асрашимиз керак».
21.05 «Пульс». Информацион кўрсатув (рус.).
21.15 «Тентек қуйиладиган жойда». Телефильм.

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.05 «Аҳолига уй сотиш тартиби ҳақида». Давра суҳбати.
22.45 Талабларингизга биноан. «Мен — Тянь-Шань». 1 ва 2-сериялар.

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.00 Мультфильмлар: «Мушукча Филя ва...», «Бир куни эрталаб...», «Мушукча ва кучукча қандай қилиб пол ювишди».
9.25 «Спрут-2». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 5 ва 6-сериялар.
11.40 «Инсон. Ер. Коинот».
12.40 «Орзу яшаган экан». Фильм-концерт.

* * *

16.05 Болалар учун фильм. «З» сайёраси ҳақида ёзги таассуротлар». 2-серия.
17.15 «Александр Покришкин». Телевизион ҳужжатли фильм.
18.15 «Болаларга ҳайвонлар ҳақида». Ленинграддан кўрсатилади.
18.45 «Бекинмачоқ ўйнаймиз». Қадимий халқ ўйинларининг тикланиши ҳақида.
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 «Стачкадан сўнг». Кемеродан репортаж.
19.50 «Бремен созандалари». Мультфильм.
20.15 «Янгра, гармонь!».
21.30 «Время».
22.05 «Бу бўлган... бўлганди...».
22.25 «Спрут-2». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 5-серия.
23.35 «Дунё воқеалари».
23.50 «Спрут-2». Олти серияли телевизион бадиий фильм. 6-серия.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15 Илмий-оммабоп фильм.
9.45 БССР музикали фольклорининг концерти.
10.20 Инглиз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
10.50 Н. Лесков. «Сартарош-рассом».
11.35 «Бор бўл, музика!».
12.00 Янгиликлар.
12.10 «Тўрт танкчи ва ит». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 14-серия — «Шлюз узра».
13.10 «Театр, кино ва телевидение рассомлари». Ҳужжатли фильм.
13.30 Инглиз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
14.00 Ритмик гимнастика.
14.30 «Эркакли уй». Бадиий фильм.

* * *

17.30 Янгиликлар.
17.40 «Ўзга сайёралик қиз». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).
19.00 Ритмик гимнастика.
19.30 Эстония ССР Давлат телерадиоси. «Ҳали кеч эмас» (Таллинн).
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 «Давр ҳақида ва ўзим ҳақимда». П. Васильев.
21.05 Сув спорти турлари бўйича Европа чемпионати. Сувга сакраш. ГФРдан кўрсатилади.
21.30 «Время».
22.05 Сув спорти турлари бўйича Европа чемпионати. Сузиш. ГФРдан кўрсатилади.
22.40 «Сопот-89». Халқаро эстрада фестивали. Иккинчи кун. Польшадан кўрсатилади. Танаффус пайтида — Янгиликлар.

Шанба, 19

● ЎзТВ

9.00 «Ассалому алайкум». Информацион-музикали программа.

*

10.00 «Шанба экрани». Кинопрограмма.
10.50 «ДОСААФ — мардлик майдони».
11.20 «Жонли камалак». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).
12.30 «Ойнаи жаҳон перископи». Публицистик программа (рус.).
13.15 «Узпишчепром»: ривожлантириш йўллари».
13.40 Марғилон шаҳар медицина билим юртининг «Тарона» ансамбли ижро этади.
14.10 «Бола азиз, одоби ундан азиз». Ҳужжатли кинонинг тарбиявий аспектлари.
15.10 Телевизион новеллалар театри. Эрон тараққийпарвар ёзувчиларининг ҳажвий ҳикоялари асосида.

* * *

18.00 Кўрсатувлар программаси.
18.05 Болалар учун фильм. «Лайлакча».
18.45 Ўсмирлар учун. «Тенгдошлар».
19.30 «Ўзбек тилини ўрганамиз» (такрор.).
20.00 «Ахборот» (рус.).
20.20 Долзарб мавзу. «1991—1995 йилларда Ўзбекистон ССРни социал-иқтисодий жиҳатдан ривожлантиришни жадаллаштириш ва республика аҳолисининг фаровонлигини юксалтириш программаси» лойиҳасини муҳокама қиламиз.
20.50 «Мусиқа жавони» тележурнали саҳифаларида.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ахборот».
22.25 СССР Ҳаво флоти кунига. «Осмон дарвозаси». Бадиий фильм («Мосфильм»).
23.55 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

17.50 «Лабиринт». Ўсмирлар ҳаётида спортнинг ўрни.
18.35 «Бу ер менинг кўрфазим». Телефильм.
19.20 «Аэрофлот: сўраган экансиз, жавоб берамиз». Тожикистон ССР Гражданак авиацияси системасида аҳолига хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш масалалари.
20.00 Информацион программа.
20.30 Рэй Брэдбери. «Айланиш». Америка ёзувчисининг инсценировка қилинган ҳикояси.
21.30 Москва. «Время».
22.05 Республикада хизмат кўрсатган артист Муродбек Насриддинов куйлайди.
23.15 «Алибобо ва қирқ қароқчи». Бадиий фильм. 1-серия (рус.).

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.05 «Уй академияси».
9.35 «Меҳримиз сенга, Ватан». Л. Кондирев шеърларига ёзилган қўшиқлар.
10.00 «Умринг боқий бўлсин, Ер!».
11.00 Мультфильмлар: «Кичик компаниянинг катта сири», «Бефаҳм чумчуқ».
11.30 «Социализм мамлакатларида».
12.00 Рязань Давлат рус халқ хорининг концерти.
12.40 «Дунё воқеалари».
12.55 Болалар учун фильм. «Кичик боланинг катта ташвишлари» (А. Довженко номли киностудия).
14.00 «Аслини олганда. Аванслар ва воқелик». СССР халқ депутатлари — «Экономическая газета» авторлари билан учрашув.
15.30 СССР халқ артисти А. Днишев куйлайди.
16.05 «Мўъжизасиз мўъжизалар».
17.05 «Биз пензаликлармиз, пензаликлармиз». Пенза области қишлоқларидаги маданий анъаналар ҳақида.
17.35 «Остоженкода, қизил чодраларда».
18.45 «Планета». Халқаро программа.
19.45 Василий Шукшиннинг фильмлари ва роллари. «Қизил бодрезак». Бадиий фильм («Мосфильм»).
21.30 «Время».
22.05 Катталар учун мультфильмлар. «Жу-жу-жу», «Тяп, Ляп — бўёқчилар», «Ўтишга ижозат беринг».
22.30 «Сопот-89». Халқаро эстрада фестивали. Учинчи кун. Польшадан кўрсатилади.

● МТ II

8.30 Эрталабки гимнастика.
8.45 «Қишлоқ янгиликлари».
9.45 «Узоқ Шарқ». Киножурнал.
9.55 «Севги, дўст ва тақдир ҳақида». Бадиий фильм, субтитр билан («Мосфильм»).
11.30 «НТМ». Информацион кўрсатув.
11.45 Иттифоқдош республикалар кинопублицистикаси. Ҳужжатли фильмлар премьераси: «Ҳар ўнтадан бири» («ЦСДФ»), «Қандай қилиб миллионга етказиш мумкин» («Беларусьфильм»).
12.15 Рассом Алексей Исупов: тақдири ва ижоди. Киров шаҳридан кўрсатилади.
12.45 РСФСР шаҳарлари телестудиялари. «Вертикал» (Ростов-Дон).
13.35 Мамлакат театрлари намойиш этади. Ш. Бошбеков. «Темир хотин». А. Икромов номли Фарғона область ўзбек музикали драма ва комедия театри фильм-спектакли. Премьера.
15.55 «Акаиро». Мультфильм.
16.15 Сув спорти турлари бўйича Европа чемпионати. Сувга сакраш. ГФРдан кўрсатилади.
16.30 Спорт ҳамма учун.
16.45 Сув спорти бўйича Европа чемпионати. Сувга сакраш. ГФРдан кўрсатилади.
17.00 В.-А. Моцарт. «Бастьен ва Бастьена». Горький шаҳридан кўрсатилади.
17.45 Янгиликлар.
17.55 «Давр ҳақида ва ўзим ҳақимда». В. Брюсов.
18.15 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
19.00 «Алтин алма» халқаро музикали фестивалининг очилиши. Олмаотадан олиб кўрсатилади.
21.10 Ҳаракат хавфсизлиги учун.
21.15 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
21.30 «Время».
22.05 Иттифоқдош республикалар телестудияларининг фильмлари. «Ўрта ёшлилар қувончлари». Бадиий фильм («Таллиннфильм»).
23.20 Янгиликлар.
23.25 Сув спорти турлари бўйича Европа чемпионати. Сузиш. ГФРдан кўрсатилади.

Якшанба, 20

● ЎзТВ

9.00 «Ассалому алайкум». Информацион-музикали программа.

*

10.00 «Адмирал учун ханжар». Телефильм.
10.20 «Биргаликда куйлаймиз». О. Дамин, С. Абрамова. «Сув» (такрор.).
10.45 СССР Ҳаво флоти кунига. «Самодаги ва ердаги самолётлар».
11.15 Театр — болаларга. «Ғозча». Хива шаҳар Маданият уйи қўғирчоқ театрининг спектакли.
11.40 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Қувноқлар ва зукколар». Самарқанд Давлат дорилфунуни ва Бухоро Давлат педагогика институти командалари учрашадилар (такрор.).
13.40 Спорт программаси: 1. «Шахмат мактаби». 2. Кураш. Ўзбекистоннинг очиқ чемпионати.
14.50 «Андалус қўшиқлари». Музикали кўрсатув.
15.20 «Сиз севган қаҳрамонлар». Болалар учун кинокўрсатув.
16.20 Реклама.

* * *

18.00 Кўрсатувлар программаси.
18.05 Болалар учун фильм. «Оқ автомобиль».
18.30 «Сябрини — дўстлар учрашуви». Белоруссия телевидение студиясининг программаси.
19.30 «Сиҳат-саломатлик». Илмий-оммабоп программа.
20.00 «Ахборот» (рус.).
20.20 Қадрият. «Аввало инсонни сев...». Қарама-қарши тақдирлар.
20.50 «Якшанба оқшомида». Музикали дам олиш программаси.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Ахборот».
22.25 «Қувноқ эскадрон». Бадиий фильм («Мосфильм»).
23.35 Кўрсатувлар программаси.

●

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

17.50 Кўрсатувлар программаси.
17.55 Болалар учун фильм. «Азиз» (рус.).
19.00 «Новости».
19.15 «Мерос». Классик асарлардан парчалар.
20.00 Шу ҳафтанинг воқеалари.
20.15 «Телетомошабин ҳамроҳи».
20.30 «Армуғон».
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Алибобо ва қирқ қароқчи». Бадиий фильм. 2-серия (рус.).

● МТ I

8.50 Ритмик гимнастика.
9.20 «Спортлото» тиражи.
9.30 «Эрта саҳарлаб». Болалар учун дам олиш-ўқув кўрсатуви.
10.30 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!».
11.30 «Тонгги почта». Музикали кўрсатув.
12.00 «Дунё бўйлаб». Альманах.
13.00 «Юз қувонч ёки буюк кашфиётлар китоби». Бадиий фильм (Одесса киностудияси).
14.05 «Музикали киоск».
14.35 «Бугун — СССР Ҳаво флоти куни». СССР Мудофаа министрининг ўринбосари, Ҳарбий Ҳаво Кучлари Бош қўмондони, икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, авиация маршали А. Н. Ефимов билан суҳбат.
14.50 СССР Ҳаво флоти кунига бағишланган ҳужжатли фильмлар: «Жасоратга тенглашинг», «Қуролли Кучлар авиацияси», «Ҳаво дивертисменти».
15.45 «Очиқ эшиклар куни».
16.30 «Сени севаман, ҳаёт». Телевизион фотоконкурс.
16.35 «Рассом А. Шилов. Манеждаги кўргазмадан репортаж».
17.10 «Камалак». Халқ ижодиёти телепрограммаларининг VIII Халқаро фестивали. Уругвай программаси.
17.30 «Қишлоқ янгиликлари».
18.30 «Халқаро панорама».
19.15 Якшанба кинозали.
19.55 «Тезюрар поезд». Бадиий фильм («Мосфильм»).
21.30 «Время».
22.05 «Салом, доктор!».
22.20 «Сопот-89». Халқаро эстрада фестивали. Якунловчи гала-концерт. Польшадан кўрсатилади.

● МТ II

8.30 Зарядкага сафланинг!
8.50 «Қирққулоқ ранги». Фильм-концерт (Киев).
9.40 «Она-замин ташвишида» туркумидан ҳужжатли фильмлар: «Компьютер ўйинлари», «Хатарли тажриба».
10.35 1989 йил қўшиқлари.
10.50 «Содир бўлмаслиги мумкин бўлган иш». Тошкентдан кўрсатилади.
11.25 Сув спорти турлари бўйича Европа чемпионати. Сувга сакраш. ГФРдан кўрсатилади.
12.10 «Акс-садо: ҳафтанинг воқеалари».
12.25 Сув спорти турлари бўйича Европа чемпионати. Сув полоси. Ярим финал. Сузиш. ГФРдан кўрсатилади.
13.50 Талабларингизга биноан такрорланади. «Солдатлар куйлаганда».
15.30 «Учиш полосаси олдидаги занжирда». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси («Киевнаучфильм»).
16.40 «Донолик алифбеси». Телевизион бадиий фильм («Грузия-фильм»).
17.45 СССР ИИМ хабар қилади.
17.55 «Бизнинг фондимиздан». П. И. Чайковский асарларини СССР халқ артисти И. Архипова ижро этади.
18.30 А. П. Чеховнинг экранлаштирилган асарлари. «Катта Володя, кичик Володя». Телевизион бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия).
19.35 Телевизион музикали абонемент. «Г. Рождественский — музикачи-маърифатпарвар». Француз композиторларининг асарларини СССР Маданият министрлигининг Давлат симфоник оркестри ижро этади.
20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар!
20.45 «Вазиятлар». Астрахандан кўрсатилади.
21.30 «Время».
22.05 «Салом, доктор!».
22.20 СССР Ҳаво флоти кунига бағишланган авиация-спорт байрами. Тушинодан кўрсатилади.
00.40 Янгиликлар.

ТОШКЕНТ оқшоми
Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»
(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Телефонлар: қабулхона — 32-53-76; бўлимлар: партия турмуши ва совет қурилиши — 32-57-84; экономика ва шаҳар хўжалиги — 32-54-19; ижтимоий масала — 32-53-10; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66, 32-54-15; «Ташкентская неделя» рекламалар идораси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Якшанбадан ташқари, ҳар куни чиқади.

Р. 06955. Б. — 2017. Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10